

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XIII

PONEDELJEK, 18. APRIL 1983

ŠT. 4

Od preprostih žag do sodobne proizvodne hale v TO Mojstrana

Ustanovitev Lesne industrijske družbe na Belci leta 1923

Začetek lesne industrije v gornjesavski dolini sega daleč nazaj v obdobje, ko so se pričele razvijati prve žage samice na vodni pogon. Ko je skozi to dolino leta 1870 stekla železnica, se je pričela razvijati tudi lesna trgovina, s tem pa so se posodabljalje tudi žage. Leta 1900 je bilo na tem območju več kot dvajset žag.

Leta 1923 je bila na Belci ustanovljena Lesna industrijska družba; zgradila si je svojo žago, ki je pričela obratovati leta 1925. Žaga je obratovala do leta 1942, ko so jo partizani požgali, ker je opravljala storitve predvsem za okupatorja.

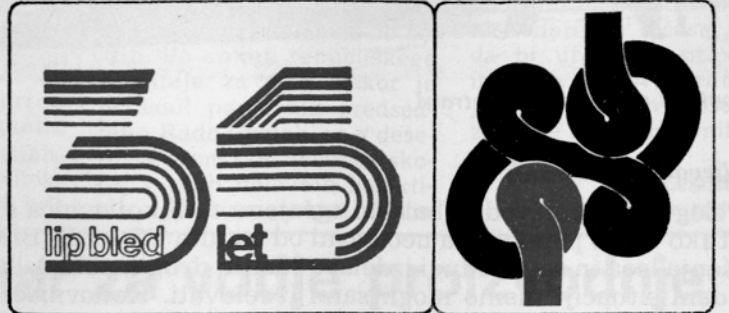
Po osvoboditvi, leta 1946 je bila na pobudo srenskega odbora Dovje-Mojstrana ustanovljena Lesno-produktivna zadruga na Belci. Takoj nato so obnovili žago na Belci, ki je že leta 1947 ponovno obratovala. Sočasno pa so se pričele ustanavljati kmetijske zadruge: Dovje-Mojstrana, Rateče, Kranjska gora in druge.

Kmetijska zadruga Dovje-Mojstrana je leta 1949 prevzela celotno lesno proizvodnjo od odkupa lesa do žaganja in mizarske delavnice, ki je bila v Mojstrani. Leta 1962 se je priključila LIPU Bled. Ustvarjeni so bili pogoji, ki so narekovali hitrejši in enotni razvoj. Zgrajena je bila nova proizvodna hala, v kateri so poleg oken in vrat začeli izdelovati tudi avtomatska kegljišča — lesni del — kovinski del z avtomatiko pa so uvažali iz Nemčije.

Iz obrtniške delavnice se je leta 1971 pričela razvijati industrijska proizvodnja vhodnih in garažnih vrat. Ta vrata so pred tem iz-

Mojstrana pred rekonstrukcijo

delovali v Bohinju, katerih proizvodnja je bila v manjših količinah. Žaga na Belci je bila z reorganizacijo ukinjena, vso hlodovino iz gornjesavske doline pa so razžagovali na Rečici in v Podnartu, kjer sta bili zgrajeni novi sodobni žagi. Delavci iz žage Belca so bili prezporejeni v proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat v Mojstrano. Žaga na Belci je obratovala le še za uslužnostni razrez občanom (letno okrog 2000 m³ lesa).

Konstrukcija vrat je bila prvotno iz sendviča dveh vezanih plošč (v sredini pa je bil papir), na katere smo enostransko lepili obložne letvice. Tržišče je zahtevalo, da smo spremenili konstrukcijo vrat tako, da smo letvice obojestransko lepili na osnovno sestavljeni skelet brez vezanih plošč. Vse letvice za vhodna in garažna vrata smo izdelovali iz tropskega lesa framire. Iz leta v leto pa je bil uvoz lesa manjši, zato smo leta 1980 prešli v celoti na smrekove letvice. Vsa vrata smo pričeli premazovati z impregnacijskim sredstvom Impregнал, tako da jih je mogoče ponovno premazati tudi z drugimi lazurnimi sredstvi. Dosežen je bil cilj, da smo kupcu omogočili večjo možnost končnega premaza, njegovi vrsti in barvi. Pri prvotnem premazu tega ni bilo mogoče doseči, kajti vsa vrata smo lakirali s Herbol lakom in ponovno spreminjanje barve ni bilo mogoče.

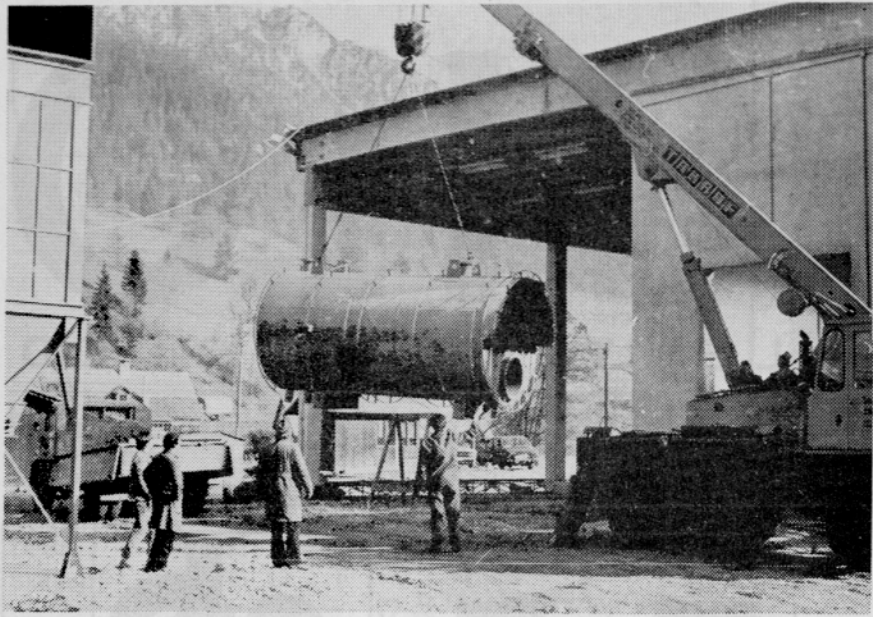
Žaga na Belci še vedno služi svojemu namenu

Vse večje zahteve tržišča so pokazale potrebo po novem programu vhodnih in garažnih vrat. Glede na zastarelo strojno opremo ter utesnjene delovne prostore smo pričeli z rekonstrukcijo proizvodnih prostorov. Le-ta je bila neobhodno potrebna, kajti nov program zahteva kvalitetnejše izdelke, ki bodo konkurenčni na tržišču. Prav zaradi tega je bilo treba gledati na kompleksno in dolgoročno rešitev. Tržišče bo iz dneva v dan zahtevnejše, potrebno bo izdelovati tudi nove izdelke, v kolikor bodo na trgu iskani in seveda tudi interesantni za proizvajalca. Tega pa Mojstrana v starih prostorih ne bi bila sposobna realizirati.

Pričeli smo izdelovati stolice TIP-TAP, ki jih izvažamo v Nemčijo in Avstrijo. Izdelujemo jih iz bukovega lesa in drugih trdih lesov. Lansirali pa smo jih tudi na domače tržišče, po katerih je veliko povpraševanje.

Celotna tehnologija v novi proizvodni hali je izdelana tako, da bo možno izdelovati istočasno vse tipe vhodnih in garažnih vrat ter še druge razne izdelke.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tako poteka gradnja v Mojstrani

(Nadaljevanje s 1. strani)

Poleg nove proizvodne hale bo zgrajena tudi kotlovnica s sušilnico. Tako bomo popolnoma neodvisni od ostalih TO v LIP Bled glede sušenja lesa in seveda tudi izdelave raznih drugih polizdelkov, ki jih v dani situaciji nismo mogli sami izdelovati. Kotlovnico bomo kurili predvsem z lesnimi odpadki, ki jih je v Mojstrani dovolj. Predvideno je, da bomo v naslednjem obdobju vse večje kosovne odpadke drobili na drobilcu in bo kurjenje povsem avtomatsko. Lesne odpadke pa bomo vozili tudi iz žage Belca, v kolikor bo to po-

Takšen pa je pogled na nove obrate v Mojstrani

trebno. Z lastno energijo bomo pokrivali potrebe sušenja lesa in ogrevanja proizvodnih prostorov.

Ob koncu letošnjega leta bo rekonstrukcija v TO Mojstrana zaključena. Iz stare delavnice se bomo preselili v nove prostore, kjer bodo pogoji dela boljši. Stare prostore pa bomo uporabili kot skladišče za repromaterial in končne izdelke. S to posodobitvijo bo narujen še en korak k razvoju lesne industrije v okviru delovne organizacije LIP Bled in gornjesavske doline.

Noč

Žagarstvo v bodoče

Profilirna tehnika je označena kot nova in revolucionarna tehnologija žaganja. Pod žaganjem s profilirno tehniko razumemo raznovrstno kombinacijo znanih osnovnih strojev, v katero so nujno vključeni novi osnovni stroji: iverilnik, ki iz hloda izdelava osnovni profil z ravnalnimi in rezkalnimi iverenjem ter dvoosna krožna žaga, ki je nadomestila klasične stroje za končni razrez. Novo tehnologijo žaganja so narekemale nove ekonomske in tržne zahteve: 1) tendenca surovine k manjšanju debelinskih premerov (povprečni premer 30 cm pred tridesetimi leti, se je danes zmanjšal na 24 cm ter bo kmalu znašal le 22 cm, in večanju dolžin (za 86%), kar zahteva večje pretoke žaganja; 2) tendenca splošne ekonomičnosti, ki zajema večjo produktivnost, zmanjšanje pripravljavnih časov, zmanjšanje energetskega stroškov itd.; 3) tendenca ekonomičnosti nareza, saj je zaradi odnosa cen potrebno povečati izkoristek v žagan les, zlasti v centralno blago; 4) tendenca za večjo kvaliteto izdelave v smislu večje točnosti dimenzij desk, ravnosti obeh ploskev in večje gladkosti površin desk.

Vse navedene zahteve je v celoti izpolnila profilirna tehnika žaganja. Med največje prednosti štejemo veliko ekonomičnost poslovanja, saj so se proizvodni stroški, kljub visoki amortizaciji znižali tudi do 50% napram klasičnim načinom žaganja. Hitro tehnično dopolnjevanje iverilnikov in dvoosnih krožnih žag v zadnjih dveh letih je prineslo prednosti optimalnega žaganja ne le drobne oblovine temveč tudi oblovine do premera 36 cm, namreč najnovejši iverilniki z rezkalnimi agregati

omogočajo izdelavo 8 stranskih desk, dočim dvovaljne krožne žage omogočajo najkvalitetnejši razrez kar smo jih doslej poznali. Navedene prednosti so tako odločilne, da novo tehniko žaganja uvajajo vse bolj že kategorije srednje velikosti žag za iglavce širom srednje Evrope.

Za srednjeevropsko področje veljajo nekatere značilnosti kot raztresenost lokacij, ki so pogojene z nujnim pritokom hlodovine raznih drevesnih vrst iz bližnje okolice in regionalna ter medregionalna tržišča povezana delno z močno uvozno konkurenco. Navedene značilnosti zelo vplivajo na poslovno politiko posamezne žage. Ob obravnavanju modernizacije pri številnih novih ponujenih žagarskih strojev in linij je nujno potrebna individualna odločitev, ki bo najbolj prilagojena svoji strukturi potreb žaganja. Dosedanji primeri praktičnih modernizacij dokazujejo, da se je uporabila različna tehnika iz razvitih tehnoloških možnosti. Ob tem je potrebno reči, da bo v prihodnosti profilirna tehnika žaganja pri iglavcih pridobila še večji pomen, le v področjih omenjenega trga hlodovine se bo uveljavljala neka vmesna rešitev žagarske tehnike npr. kombinacija polnojarmenik in dvoosna krožna žaga.

V ospredju je problem velikosti kapacitet žagarskih obratov ter vprašanje, če se že nagibajo k metodologiji?

Znano je, da visoko zmogljiva sestavljenost linij profilirne tehnike prežaga tudi do 300.000 kub. m oblovine letno, ter da visoka produktivnost prinese do 6.000 kub. m letno na zaposlenega. Z izgradnjo take super žagarske teh-

nike bo prišlo do prestrukturiranja v žagarstvu, nabavi in prodaji ter spremljanju težjih posledic. Zastavljajo se eksistenčna vprašanja velikih in malih žag kot: ali bodo veliki zmogli pritegniti ponujeno hlodovino in izstisniti male; ali se bo spremenilo bodoče povpraševanje po uporabnosti žaganega lesa in se odpovedalo individualnemu narezu; ali bodo v času recesije veliki dovolj fleksibilni, da bodo prenesli spreminjanje proizvodnih stroškov in prodajnih cen. Nakazuje se naslednja smer: a) gigantske žage se bodo razvile le v omejenem številu; b) srednje in male žage se bodo prestrukturirale v proizvodne programe z izboljšano izdelavno kvaliteto in prilagoditvijo prodajnim navadam; c) prodaja naj bi zopet pridobila svoj pravi pomen; d) večjim spremembam v pogojih gospodarjenja bodo kos le rešnično močni veliki obrati.

Optimiranje žagarskega dela z računalništvom

V zadnjih letih je računalniška tehnika vse bolj prodirala tudi v žagarstvo. Predvideva se, da se bo računalništvo vse bolj širilo iz obdelave podatkov v procesno vodenje. Pojmi »optimiranje donosa«, »vrednostno optimiranje« idr. so postali domači tako v malih kot velikih obratih.

Sistem vrednostnega optimiranja nareza dolžinskega lesa so razložili na primeru zgradbe švarcvaldskega nareznega programa, ki vključuje v proces on-line. Pri tem gre za programski paket, ki optimira razrez dolžinske hlodovine katera se koncentriira na sprejemnih skladiščih s ciljem maksimalnega vrednotenja za vsak posamezni hlod. Povezava optimiranja z debelinskim sortiranjem na krlišču je še v štu-

diju in je predvidena uvedba off-line programskega paketa v proces. Oba programa bosta medsebojno povezana na žagnih odn. reznih mestih in bazirala na enakih tehnoloških izhodiščih.

Razvita je primerna računalniška tehnika za račun in kontrolo ter nujno potrebne podatke s katerimi je potrebno operirati pri poslovanju žagarskih obratov. V današnjem kriznem položaju je obvladovanje stroškov in spreminjanje strukture dohodka poglavitna naloga še posebno za žagarstvo, ki že dalj časa posluje na robu rentabilnosti.

Za žago niso zelo pomembni le stroški, ki nastajajo s hlodovino in manipulacijo žaganega lesa temveč so posebno pomembni stroški posameznih napadlih sortimentov, ter pri kateri debelini lesa je izdelovanje še gospodarno. Ker je za manjše obrate tekoče računalniško spremljanje stroškov predrago je šola v Rosenheimu razvila relativno enostavni program za vrednostno optimiranje. Program sestoji v tem, da za vhodne podatke potrebuje vrsto nareza, korenitavost, žagni razred, število stranskih desk, ostrorobnost ter minimalno pokrivno širino in da v izhodnih podatkih izkaže najustreznejši premer hloda na tankem koncu, izkoristek lesa, predkalkulacijo in končno kalkulacijo.

Nova tehnika pri žaganju in klasificiranju žaganega lesa

Ob zelo povečanih prehodih blaga (130–150 kosov žaganic v minuti) v modernih žagarskih tehnologijah je nemogoče obdržati ročno delo. Kapacitete zahtevajo avtomatizirane ali vsaj polnomehanizirane naprave za manipulacijo

žaganega lesa. Pri sortirnih napravah obstoje možnosti:

– dimenzijsko sortiranje po dolžinah, širinah in debelinah združeno s čeljenjem in robljenjem;

– kvalitetno sortiranje za različna tržišča avtomatizirano s pomočjo slikovne tehnike kamer;

– klasificiranje po trdnostih stopnjah, ki je v zadnjih letih napravilo razmah, posebno na Finskem povsod tam, kjer se proizvaja konstrukcijski les;

Pri žlaganju žagnih sortimentov sta navadno dva načina:

– mokro žlaganje, kjer je najbolje, da je celotna tehnološka faza povsem ločena iz linijskega procesa, da se čimbolj prepreči zastoj; kapaciteta mora biti vsaj taka kot pri sortirnici;

– suha manipulacija blaga, ki zajema razletvičenje paketov, čeljenje, signiranje, merjenje, žlaganje in pakiranje; kapaciteta je praviloma nekaj večja od žagalnice in elektronsko vodena.

O klasificiranju lesa za potrebe lesnih nosilnih konstrukcij je že znanih nekaj postopkov klasificiranja s stroji. Nove možnosti za objektivno presojo trdnosti lesa se odpirajo z najnovejšimi napravami, ki delujejo s pomočjo mikrovalovnih gama žarkov, tako, da med prehodom presvetljujejo les in registrirajo velikost gostote lesa. Ugotovljeno je, da obstaja visoka korelacija med upogibno trdnostjo in gostoto lesa, kar podaja objektivni kriterij za klasificiranje v kvalitetne razrede za konstrukcijski gradbeni les. Trenutno sta razviti dve napravi vključeni v praktično delo, kjer se študira funkcioniranje in opravlja izpopolnjevanje. Napravi na principu gama žarkov sta ISO-Gre Comat, nemškega ter Finnograder, finskega izvora. **E.P.**

1. maj za vse delovne ljudi

1. maj praznujemo v naši domovini v svobodi in miru, ponekod po svetu pa se še vedno borijo za boljše in lepšo prihodnost.

Za mednarodni praznik dela so 1. maj razglasili na prvem kongresu II. internacionale v Parizu julija 1889. leta. K temu sklepu je pripomogel v krvi zadušeni štrajk čikaških delavcev, ki so zahtevali boljše delovne pogoje ter osnovne človeške pravice. Od tega leta dalje so delavske množice prav na ta dan z manifestacijami pokazali, da se ne bodo prenehali boriti za osemurni delavnik, z vso vnetostjo pripravljali politično in ekonomsko svobodo.

Praznovanje prvega maja je imelo večji pomen. V tednjem kapitalističnem svetu so se borili za izboljšanje življenjskega standarda, počasi toda vztrajno so rušili kapitalistične sponke. Po oktobrski revoluciji v Rusiji se je praznik dela uveljavil v vseh deželah, kjer so delavci prevzeli oblast v svoje roke.

V naši deželi so ljudje začeli z demonstracijami kmalu po sprejetju sklepa II. internacionale: na Hrvaškem in Sloveniji 1890. leta, v Srbiji leta 1893, v Bosni in Hercegovini 1906. leta in v Makedoniji 1909. leta. V stari Jugoslaviji je delavski razred pod vodstvom KPJ izkazoval solidarnost pod zelo težkimi pogoji, saj so oblasti napredne ljudi preganjali in prepovedovali javne shode. V letu 1919 se je okoli 200.000 sindikalno organiziranih delavcev odzvalo pozivu Neodvisne delavske partije Jugoslavije. V pozivu so med drugim tudi borbeno besede: »Letošnji prvi maj moramo proslaviti kot znamenje nasprotja proti obstoječim reakcionarnim silam in terorjem nad delavci, to pa boste storili najbolje, da izostanete z dela z javnimi sestanki, z borbo za 8-urni delovni dan, za delovsko kontrolo v proizvodnji in trgovini ter za svetovni mir.« V Zagrebu so bile leta 1926 množične delavske stavke, demonstracije so potekale pod črnimi zastavami. Po letu 1930 so bili pogoji za praznovanje 1. maja težji. Žandarmerija je stalno nadzirala napredne delavce, a uničiti jih nikoli ni mogla.

Med narodnoosvobodilnim bojem je prvi maj dobival globok pomen z borbenimi uspehi, povezanosti med narodi in narodnostmi v skupnem cilju pregnati sovražnika iz dežele.

V današnjem času stabilizacije pa naj bo praznovanje prvega maja povezano s stabilizacijskimi prizadevanji, naj seže ta boj do vseh in vsakega delavca. Tov. E. Kardelj nam je med drugim bogatim gradivom zapustil tudi navodilo oziroma razlago o človekovi sreči: »Avantgardne socialistične sile morajo v skladu z možnostjo danega zgodovinskega trenutka ustvarjati takšne možnosti, da se lahko človek kar najsvobodneje izraža in ustvarja, da lahko na podlagi družbene lastnine svobodno dela in ustvarja svojo srečo.«

Nedvomno se bomo iz krize rešili, težave se dajo premestiti, zato pa bo potreben skupen napor in mnogo dobre volje. To naj bodo spremljajoče misli ob letošnjem prvem maju.

Vesna

Delati moramo začeti takrat, ko lahko damo največ od sebe

Delo je 5. februarja objavilo v sobotni prilogi članek o razmišljanju o delovnem času. Objavljamo ga v nekoliko skrajšani obliki. Obenem pa se moramo zamisliti: ob evropskem delovnem času, ki naj bi bil tudi korak k evropski storilnosti, bi morali zagotoviti tudi ostale dejavnike na evropski ravni, to pa so: prehrana, varstvo otrok in prevoz na delo.

Zaspan človek manj naredi

Med javno razpravo o družbenem dogovoru, ki je potekala v okviru sindikalnih organizacij, bi pravzaprav morali prepričati večino ljudi, da moramo pač bolje izkoristiti delovni čas, če hočemo bolje živeti.

Če bi dvomili o trditvah znanstvenikov, da zaspan človek manj naredi, se ne bi zavzemeli, da izkoristimo to družbeno rezervno. In sploh, kako si v teh časih sploh lahko privoščimo, da delamo še vedno le po pet ali največ šest ur dnevno. Četrtnina delovnega časa ni izkoriščena. Zaradi tega ne smemo zanemarjati možnih ekonomskih učinkov drugačnega razporedjanja delovnega in obratnega časa, saj je boljše izkoriščenost delavnika tudi eden dolgoročnih ciljev ekonomske stabilizacije. Treba pa se bo seveda spopadati z navadami in razvadami, ki jih je sedanji delovni čas dovoljeval določenemu krogu ljudi.

V Sloveniji so potekale sedanje priprave na drugačno

urejanje delovnega in obratnega časa dobri dve leti. Začele so se približno takrat, ko smo v naši republiki odločno zavrnil predlog Zveznega izvršnega sveta, da bi uvedli zimski čas in s tem ne le šest mesecev, temveč vse leto drugače uravnavali naše ure kot prebivalci drugih evropskih držav. Potem je vsa ta dejavnost nekoliko zamrla. Aktualna pa je zopet postala, ko so se kazalci gospodarske uspešnosti vse bolj začeli približevati rdečim številkam. Zdaj je približevanje delovnega časa optimalni pripravljenosti ljudi za delo sestavni del stabilizacijskih prizadevanj. Vzporredno s tem pa tudi z zakonom uresničeni želji, da se z uvedbo poletnega časa pridružimo evropskemu življenjskemu utripu.

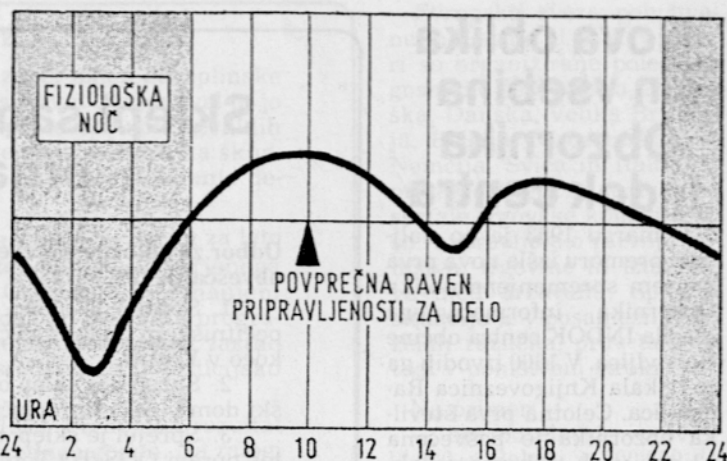
Poletni čas se je začel 27. marca. To je tudi datum, ko naj bi v Jugoslaviji začeli vsi zaposleni oziroma velika večina delavcev delati uro ali dve pozneje.

V upravnih organih, v službah sisov, v družbenopo-

litičnih organizacijah in mnogih delovnih skupnostih so začeli delati pozneje že pred približno četrto leto. Približno, da nikjer na lastno pobudo zaposlenih, saj je bil povod za spremembo delovnega časa priporočilo Zveznega izvršnega sveta o nujnem varčevanju z električno energijo. Ko je temu sledil še odlok republiškega izvršnega sveta o premiku delovnega časa v republiških in občinskih upravnih organih in njegovo priporočilo o podobnem premiku v združenem delu, kjer poteka delo v eni izmeni, je bil nov delavnik uveden praktično čez noč.

Raje ob sedmih kot ob osmih

Za začetek dela ob 8. uri so se odločili le v tistih organih, organizacijah in institucijah, kjer jih je v to prisilil odlok, ali pa so hoteli in morali biti

z gled drugim. V večini delovnih skupnostih so se v glavnem dogovorili, da začnejo delo ob 7. uri namesto ob šestih. Po anketi republiškega komiteja za delo, kakor je pojasnil pomočnik predsednika Rado Cerjak, so v desetih slovenskih občinah skoraj v vseh delovnih kolektivih z enozmenskimi delom

premaknili začetek delovnega časa na poznejšo uro. V nadaljnjih desetih občinah niso naredili ničesar za to, da bi uresničili priporočilo izvršnih svetov, medtem ko je v večini občin upošteval te zahteve le del delovnih organizacij.

Iz Lesnarja
marec 1983

Seminar za vodje proizvodnje

Tudi letos smo organizirali seminar za vodje proizvodnje in priprave dela. Potekal je na Bledu v hotelu Svoboda, 19. marca 1983. Udeležilo se ga je 21 slušateljev.

Seminar je obsegal naslednje teme:

1. družbenoekonomski položaj občine Radovljica (predavatelj Janez Smole, predsednik IS SO Radovljica)

2. položaj inventivne dejavnosti v OZD (predavatelj

Jože Jan, direktor NOVUM — centra za tehnološke inovacije Ljubljana)

3. položaj lesne industrije v Sloveniji in Jugoslaviji (predavatelj Alojz Leb, sekretar Splošnega združenja lesarstva Slovenije)

Pri prvi temi smo se seznanili z družbenoekonomskim razvojem občine, z doseženimi rezultati v preteklih letih in predvidevanji za to srednjeročno obdobje. Z

doseženimi rezultati smo lahko zadovoljni. Ni pa rečeno, da smo na vseh nivojih dosegli vse, kar se je doseči dalo. Problemi so v osnovnem šolstvu, otroškem varstvu in zdravstvu; pa tudi prestrukturiranje gospodarstva gre počasi.

Inovacijam posvečamo premalo pozornosti. Najbolj uspešne delovne organizacije imajo ponavadi tudi največ inovacij. Stremeti moramo za tem, da uveljavimo čimveč lastnega znanja pri razvoju tehnologije in novih izdelkov.

Množična inovacijska dejavnost nikakor ne more zaživeti tako kot bi želeli. Dosedaj smo v tujini preveč kupovali znanje in tehnologijo za drag denar. Inovacije lahko veliko prispevajo k povečanju produktivnosti proizvodnje in s tem večji akumulaciji delovnih organizacij, kar je za današnji čas stabilizacije izrednega pomena.

Več bi morali narediti pri motiviranju in stimuliranju inovatorjev. V številnih delovnih organizacijah je inventivna dejavnost krepko vgrajena v njihovo delo. Doseženi gospodarski rezultati pričajo o njeni pomembnosti. V mnogih delovnih organizacijah pa je šele na začetku. Redke so delovne organizacije, ki ugotavljajo probleme v svoji proizvodnji in na tej osnovi organizirano iščejo sposobne reševalce zanje.

Vsakega pol leta bi morali objaviti seznam problemov v proizvodnji po posameznih enotah. Če v času pol leta nismo prejeli ustreznih rešitev, bi morali pomoči iskati izven delovne organizacije.

Glavni in neposredni vir tistega dela tehnološkega znanja, ki naj prinaša hitre pa tudi stalne učinke je inoviranje proizvodnih procesov na ravni proizvodnje, torej dobro organizirana množična inventivna dejavnost.

Dasi je sestavljajo pretežno manjši posamični predlogi, je zaradi številčnosti in neposredne uporabnosti na obstoječih napravah in strojih povsod takoj pristopna, saj zahteva majhna vložena denarna sredstva in je težišče na njeni uspešni organizaciji. Večjo oziroma odločilno gospodarsko težo pa množično (Nadaljevanje na 4. strani)

V skladu s 23. členom samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za urejanje stanovanjskih vprašanj v DO LIP Bled in na osnovi sklepa odbora za organizacijo, kadre in stanovanja objavljamo predlog prednostne liste prosilcev za stanovanja.

Do 5. 5. 1983 bomo sprejemali pripombe, ki jih pošljite tajniku samoupravnih organov.

PREDNOSTNA LISTA PROSILCEV ZA STANOVANJA

Zap. št.	Priimek in ime	TOZD	Štev. točk	Opomba
1.	ODAR Ljubica	Tomaž Godec	325	
2.	ZUPANC Ivanka	Rečica	240	
3.	ŠTROS Metka	Tomaž Godec	240	
4.	SODJA Marica	Tomaž Godec	231	
5.	FERKULJ Alojz	Podnart	227	
6.	PAJIC Radivoje	Podnart	221	
7.	STARE Stanko	Tomaž Godec	217	
8.	FRELIH Darko	Rečica	215	
9.	ČUDIĆ Jelka	upokojenka	211	
10.	STARE Jože	Tomaž Godec	210	
11.	GREGOROVIC Mato	Rečica	209	
12.	POLAK Rozka	Rečica	206	
13.	BENČINA Irena	DSSS	206	
14.	RATEK Štefka	Rečica	203	
15.	VIDIC Veronika	Rečica	201	
16.	MRAK Darko	Rečica	198	
17.	BAJC Dušan	Rečica	198	
18.	TOPLAK Lojzka	Podnart	190	
19.	KNAFLIČ Stane	DSSS	188	
20.	KOVAČEVIĆ Gospa	Podnart	184	
21.	JONIC Drena	Rečica	178	
22.	VILFAN Andrejka	Rečica	178	
23.	KOSIĆ Nikolaj	Mojstrana	175	
24.	HADŽIĆ Šefik	Podnart	175	
25.	LEGAT Lovro	Rečica	171	
26.	MARČIĆ Brane	Trgovina	169	
27.	MIHELIĆ Marjeta	Rečica	165	
28.	DOLENC Vojko	Rečica	157	
29.	GORIČAN Anton	Podnart	146	
30.	ŠIPKA Danica	Podnart	141	
31.	ŠAREC Ruža	Podnart	140	
32.	SODJA Marko	Tomaž Godec	138	
33.	ARH Nada	Tomaž Godec	137	
34.	STRAŽIŠAR Amalija	DSSS	135	zamenjava
35.	KRIVIĆ Đevad	Rečica	131	
36.	STANIŠIĆ Petrislav	Podnart	128	
37.	BELE Vida	Podnart	126	zamenjava
38.	CVJIČ Nikolija	Tomaž Godec	121	
39.	ŠEFMAN Martina	DSSS	119	
40.	PETKOVIĆ Dušana	Podnart	116	zamenjava
41.	GLAVENDEKIĆ Nedeljko	Podnart	114	
42.	MAŠIĆ Ivo	DSSS	105	zamenjava
43.	GOJKOVIĆ Mara	Rečica	100	zamenjava
44.	ŠTROS Bojana	Tomaž Godec	100	

Nova oblika in vsebina Obzornika Indok centra

V marcu 1983 je po daljšem premoru izšla nova prva povsem spremenjena oblika Obzornika informativnega glasila INDOK centra občine Radovljica. V 1600 izvodih ga je tiskala Knjigovoznica Radovljica. Celotna prva številka obzornika je posvečena 12. seji vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica, za katere je priobčeno celotno gradivo v povzetkih. Obzornik so prejele vse delegacije, DPO in SIS.

Zavedajoč se, da najbrž prva številka Obzornika še ne ustreza povsem potrebam pa tudi okusu delegatov, je Indok zaprosil bralce za morebitne pripombe in predloge, s katerimi bi izboljšali glasilo.

Seminar za vodje proizvodnje

(Nadaljevanje s 3. strani)

žična inventivna dejavnost pridobi, če se vanjo vključujejo vsi zaposleni.

Z ugotavljanjem problemov in razpisovanjem rešitev zanje je treba dopolniti spontano oblikovanje predlogov. Ene in druge je treba reševati čim bolj hitro, zahtevati potrebne dopolnitve, odklonitve podanih predlogov pa dobro utemeljiti. Del dohodka, ki izvira od inovacij, se nameni za posebna nadomestila avtorjem inovacij, del pa tudi za osebne dohodke vseh zaposlenih dotične enote. S tem dobijo podporo kolektiva.

Pri zadnji temi smo se seznanili s stanjem in razvojem lesne industrije Jugoslavije in še posebej Slovenije. Ta tema je bila zelo zanimiva in koristna. Predavatelj je prikazal dosežani razvoj lesne industrije in predvidevanja za bodoči razvoj. V bodoče mora lesna industrija računati predvsem na lastno surovinsko zaledje. Uvoz iz drugih republik in tujine bo vedno manjši. Uspevale bodo predvsem tiste delovne organizacije, ki se bodo lahko hitro prilagajale zahtevam zunanjega trga. V razvitem svetu prevladujejo majhne tovarne pohištva, ki so sposobne hitro reagirati na potrebe tržišča. Naše tovarne so velike, zahtevajo velike serije enostavne izdelave. Čeprav slovenski izvoz predstavlja tretjino jugoslovanskega izvoza pohištva, ne moremo biti zadovoljni, ker je v preteklih letih rasel znatno počasneje od proizvodnje.

Osnovna surovina ni vedno odločilna pri razvoju pohištva. Saj sta deficitarni državi z lesom Zvezna republika Nemčija in Italija leta 1980 izvozili vsaka za nad 2 milijardi dolarjev pohištva, Jugoslavija pa za 327 milijonov dolarjev. Perspektiva industrije pohištva je proizvodnja v manjših serijah visoke kvalitete.

Blažević

Sklepi samoupravnih organov

Odbor za splošne zadeve, družbeni standard in obveščanje (31. 3. 1983)

1. Sprejel je sklep o višini dnevnega pensiona v počitniškem domu v Seči in najemnine za prikolice ter koč v Vratih.

2. Sprejel je sklep o objavi del in nalog za počitniški dom v Seči ter določil okvirni OD.

3. Sprejel je sklep, da očiščevalno akcijo v Seči letos opravi OOS TO Tomaž Godec Boh. Bistrica.

4. Pregledal je predlog za delitev regresa (5.000 din, 4.100 din, 3.600 din) in predlagal DS DO, da tak predlog sprejme.

5. Pregledal je pogodbo o prispevku za kulturno akcijo za leto 1983 in sprejel sklep o podpisu te pogodbe.

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja (5. 4. 1983)

1. Obravnaval je prednostno lestvico prosilcev za stanovanja in jo predlagal v obravnavo — objavljena bo v Glasilu.

2. Sprejel je sklep o dodelitvi posojila prosilcem iz lanskega leta. Ker bodo sredstva za posojila s tem izkoriščena, razpisa za delitev posojil v letošnjem letu ne bo.

3. Obravnaval je predlog sistemizacije dela kontrolorja bolniške odsotnosti in le-tega posredoval v javno obravnavo.

4. Sprejel je predlog organizacije varstva pri delu in požarnega varstva v DO LIP Bled, organizacijsko shemo in opis novosistemizirane naloge vodenje varstva pri delu in požarnega varstva.

Delavski svet TO Tomaž Godec Boh. Bistrica (24. 3. 1983)

1. V obravnavo in sprejem zborom delavcem je posredoval plan delovne sile za leto 1983 s pripombama: — oddelek priprave proizvodnje: za nemoteno izvrševanje dela na skladišču žaganega lesa naj se poveča število ur za 2200 ali enega zaposlenega

— obrata pohištvo: v oddelku priprave proizvodnje na SM vzorčne delavnice naj se zmanjša število ur modelnega mizarja za 2200 ur ali enega zaposlenega in naj se prenesejo v obrat pohištvo.

2. V zvezi z nadaljnjim poslovanjem okrepčevalnice je sprejel naslednje sklepe:

— prodaja toplih obrokov — malic se bo opravljala še naprej na podlagi blokov

— veljavnost starih blokov preneha z 31. 3. 1983 in se jih lahko vrne oz. obračuna v blagajni TO od 28. 3. do 31. 3. 1983. S 1. 4. 1983 bodo v veljavi novi bloki.

— morebitne pripombe glede poslovanja okrepče-

valnice oz. glede kvalitete in kvantitete hrane se lahko oddajo v pisni obliki v skrinjici ob vhodu v okrepčevalnico.

3. Potrdil je nov cenik odpadkov za kurjavo:

- 1 zaboj odpadkov iz krojilnice 800 din
- 1 zaboj odpadkov iz plošč ali pohištva 400 din
- 1 tason odpadkov iz mizarne delavnice 600 din

4. Sprejel je sklep o premaknitvi pričetka dela, tako da traja delovni čas

- za dopoldansko izmeno od 7. do 15. ure
- za popoldansko izmeno od 15. do 23. ure
- za nočno izmeno od 23. do 7. ure

Sklep velja od 28. 3. 1983 do 25. 9. 1983.

Sprejel je še naslednje pripombe:

— Smatra se, da premaknitev delovnega časa ne bi smela veljati samo za Slovenijo, ampak naj bi bil enoten delovni čas za vso Jugoslavijo.

— Pri tako hitrem postopku sprememb delovnega časa je vsak prihranek zelo vprašljiv

— Že sedaj opozarjamo na pravočasno pripravo predlogov za spremembe delovnega časa po 25. 9. 1983.

5. V 15-dnevno javno obravnavo je posredoval

— predlog spremembe opisov nalog: vodenje protipožarnih in varnostnih nalog in protipožarne in varnostne naloge

— sistemizacijo dela: gasilec

— spremembo naziva dela: čuvaj-gasilec v gasilec-čuvaj

6. Sprejel je samoupravni sporazum o poslovnem tehničnem sodelovanju in kooperaciji z DO Meblo, TOZD Pohištvo Kneža ter aneks za leto 1983 k omenjenemu sporazumu. Za podpis je bil pooblaščen direktor TO.

7. Maks Kos, roj. 8. 2. 1932, stanujoč v Boh. Bistrici, Prečna 5 se na podlagi 105. člena pravilnika o osnovnih in merilih za razporejanje čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke v TO ter zdravniškega potrdila prerazporedi iz del in nalog »narez okovja« na druga dela in naloge, in sicer: pomočnik upravljalca VKŽ, pomočnik nareza srednjega sloja in kovanje plošč, prav tako v obratu opažnih plošč. Prerazporeditev velja od 1. 4. 1983 dalje.

8. Obravnaval je dogovor o programu SLO in DS v občini Radovljica in sprejel sklep: Glede na to, da je po dogovoru povečanje prispevne stopnje izredno veliko — od 0,16 % od dohodka (v letu 1982) na 0,23 % od dohodka (v letu 1983) — iz samega dogovora pa ni razvidno, zakaj tako velik porast, se sekretariat za LO zaprosi za dodatno obrazložitev.

O dogovoru bo DS to dokončno sklepal na prihodnjem zasedanju.

9. Ugodno je rešil prošnje gasilskega društva Podhom (55 m² odrezkov od gradbenih plošč), Ekonomske srednje šole Radovljica (nočna omarica Anna), KUS Svoboda Boh. Bistrica (brezplačna izdelava 4 kom stopnic za ureditev odrskega prostora).

Kontrola kvalitete

O kontroli kvalitete je veliko napisanega in poznana so nam nekatera splošna dejstva o kontroli kvalitete, kot npr:

— kvaliteto moramo ustvariti v izdelkih in je ne dobimo s sortiranjem izdelkov

— najsodobnejše metode kontrole kvalitete in usposobljeni kontrolorji nam ne rešijo problemov kvalitete, če ne zagotovimo koordiniranega dela vseh služb ki odgovarjajo za proizvodni proces in morajo zagotavljati material, tehnološke postopke (tudi sušenje), inštruktažo delavcev itd.

— rezultate kontrole kvalitete uporabljamo za ustrezno ukrepanje na vseh proizvodnih čimilitjih

— količine in kvalitete ne smemo ločevati.

Teh splošnih dejstev smo se zavedali že, ko smo pripravljali samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev OD, pri izdelavi kataloga del in nalog in pri pripravah pravilnika o časovnih normativih.

V sam. sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev OD smo zapisali:

— dolžnost vsakega delavca je, da svojo nalogo opravi vestno, ekonomično in kvalitetno ob normalni udeležbi napak, ki jih preprečujemo in odpravljamo s primerno kontrolo (46. člen)

— kvaliteta dela se meri z doseganjem normativov kvalitete izdelave izdelkov in polizdelkov in z doseganjem normativov izmeta (62. člen);

V pravilniku o časovnih normativih pa smo vključili določila:

— časovni normativi tvorijo skupaj z merili za kvali-

teto in gospodarnost dela osnovo za ugotavljanje delovnega prispevka in delitve sredstev za OD (2. člen)

— količina proizvodov, ki ne ustreza kvalitetnim zahtevam po krivdi delavca ali skupine, se ne upošteva pri obračunu doseganja časovnih normativov (37. člen).

Odgovornost za kvaliteto dela smo poudarili tudi v katalogu del in nalog, in sicer tako, da smo to v opisu naloge izrazili takole:

— kontroliranje dimenzij, kvalitete, vlažnosti, nanosa laka, itd.

— izločanje neustreznih, nekvalitetnih oz. škart kosov

— kvalitetno opravljena naloga.

Omenjena izhodišča in cilje o kvaliteti smo sprejeli z referendumom, vendar na žalost je bilo to tudi vse. Ostali smo samo pri bese-

dah, ki jih nismo vključili v vsakdanje življenje

Pri obračunu norm štejejo dobre in slabe kose, določil o odgovornosti za kvaliteto in sprotnim izločanjem nekvalitetnih kosov iz nadaljnega procesa ne spoštujemo. Izdelali tudi nismo kvalitetnih normativov za vsako delovno mesto, kaj šele, da bi vključili merilo za kvaliteto v stimulacijo OD.

Kakšno je obstoječe stanje na področju kvalitete

Kontrolo kvalitete opravljajo medfazni in končni kontrolorji, ki svoje ugotovitve beležijo ali pa ne. V nekaterih obratih imamo celo veliko podatkov medfazne kontrole, ki bi morali služiti za nadaljnje ukrepanje. Celovito analizo o kontroli kvalitete pa je težko narediti, ker kontrolorji uporabljajo najrazličnejše obrazce in ni usklajenega dela med TO, čeprav bi moral biti, vsaj zaradi izmenjave izkušenj.

Vemo za najpogostejše napake na izdelkih in marsikje tudi za vzroke teh napak, vendar se jih ne lotimo odpravljati, čeprav se nam ravno zaradi teh napak kopičijo zaloge gotovih izdelkov ali pa se povečujejo ure popravila. Kako to vpliva na produktivnost in finančni rezultat je vsakomur jasno. Posamezne analize in študije za odpravo napak so sicer na-

pravljene, vendar iz raznorodnih vzrokov še neuresničene.

Kako uresničiti znana načela o kvaliteti ter doseči cilje, za katere smo vsi glasovali?

Sprejeta načela in cilje kvalitete moremo uresničiti takole:

1. Samoupravni organi in vodilni delavci bi morali podariti odgovornost za kvaliteto kot osnovno skrb vsakega zaposlenega v DO;

2. Da se bomo te osnovne odgovornosti za kvaliteto v resnici zavedali, moramo dosledno izpeljati in uporabiti vse možne principe in metode dela vhodne, medfazne in končne kontrole dela ter njihove rezultate vključiti v sistem stimulacije OD.

Metode dela kontrole kvalitete

Metode dela kontrole kvalitete — tako vhodne, medfazne kot tudi končne — temelji ali na totalni kontroli (100 odstotni) ali pa na vzorčni kontroli. Običajnejša in tudi učinkovitejša je vzorčna kontrola, medtem ko se totalna kontrola izvaja samo pred embaliranjem gotovih izdelkov.

Vzorčno kontrolo vršijo kontrolorji, ki na vnaprej določenih kontrolnih mestih in na osnovi kontrole vzorca ugotavljajo kvaliteto izdelka

Delavski svet TO Mojstrana (3. 3. 1983)

1. V javno obravnavo je posredoval
— seznam del, pri katerih je prišlo do sprememb ter spremembo ur na posameznih delih in nalogah za leto 1983
— spremembe opisa naloge »vodenje vzdrževanja«
— novosistemizirano delo »gasilec« in novosistemizirano nalogo »vodenje protipožarnih in varnostnih nalog«
— spremembo opisa naloge »protipožarna in varnostna dela«.
2. Potrdil je nove normative, ki pričnejo veljati 1. 3. 1983; le-ti so korigirani v povprečju za 10 %.
- Glede na operacijo »površinsko brušenje garažnih vrat« je DS sklenil, da se formira komisija, ki bo ugotovila ali je možno opraviti omenjeno operacijo z dvema delavcema ali ne. O rezultatih ugotovitve komisije bo DS obveščen na naslednji seji.
3. Potrdil je konstanto v višini 10 % za obračun OD v B grupi za obdobje marec—december 1983.
4. Obravnaval in sprejel je plan za leto 1983.
5. Sprejel je ugotovitveni sklep o sprejemu zaključnega računa za leto 1982.
6. Jožu Mežiku in Jožu Makovcu je odobril izredno plačan dopust za sodelovanje pri izvedbi tekmovanj v tekih za svetovno prvenstvo letalskih prevoznikov v Kranjski gori.

Delavski svet TO Mojstrana (18. 3. 1983)

1. Pregledal je sklepe prejšnje seje in ugotovil, da še ni bila formirana komisija, ki bi pregledala operacijo »površinsko brušenje garažnih vrat«.
2. Sprejel je samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in za podpis pooblastil direktorja TO.
3. Glede dopisa družbenega pravobranilca samoupravljanja o uskladitvi samoupravnih internih aktov v OZD z družbenim dogovorom o kadrovske politiki v občini Jesenice je DS sprejel sklep, da se pošlje dopis z obrazložitvijo, da so naši samoupravni akti že usklajeni.
4. Sprejel je cene za odpadni material:
— za zaboj odčelkov 300 din
— en voz žaganja (prm = 50, —) 200 din
— en voz skoblancev 150 din
— en prm bukovega žamanja 600 din
5. Obravnaval je nove normative za skobljanje nog za stolice TIP-TAP in za embaliranje PVC vrvice in vijakov. Ker DS ni mogel ugotoviti, če so te norme realne, je sklenil, naj komisija, ki bo pregledala operacijo »površinsko brušenje garažnih vrat« pregleda tudi ti dve operaciji in o rezultatih poroča na naslednji seji.
6. Obravnaval je zapisnik zboru delavcev TO trgovina ter bil mnenja, da so bile nekatere izjave neresnične in netočne. Ni se strinjal s tem, da se dajejo informacije o TO Mojstrana, preden se ne ugotovi dejansko stanje.

ve za vsakega delavca posebej. Kontrolor izloči obdelovance s kakršnimikoli napakami in to zabeleži v posebni kontrolni karti.

Že prej pa smo ugotovili, da imamo v naših pravilnikih določeno, da je delavec odgovoren za vse nekatere neobdelovance, ki so nastali po njegovi krivdi in za vse tiste nekatere neobdelovance, ki so nastali na predhodnih operacijah, če jih sam ni izločil iz nadaljnjega procesa.

Vplivi na neustrezno kvaliteto so nešteti in so v mate-

rijo kvalitete. Kriteriji kvalitete morajo biti jasno napisani v tehničnem navodilu in z njimi morajo biti seznanjeni obratovodje, izmenovodje in delavci ter predvsem kontrolorji.

Vgrajevanje rezultatov kontrole kvalitete v sistem stimulacije OD

Ob spoznanju, da se vsaka napaka odraža v gotovih izdelkih in da kontrolorji ne morejo ustvarjati kvalitete, temveč delavci, če so ustrezno stimulirani, moramo rezultate vzorčne kontrole vgraditi v stimulacijo OD.

Merilo kvalitete dela neposrednih delavcev je normativ, ki je določen z dovoljenim odstotkom izmeta. Doseženi odstotek izmeta, ki ga izračunamo na osnovi kontrolnih kart za vsakega delavca ali za skupino, se primerja z dovoljenim odstotkom izmeta, kar nam predstavlja % stimulacije OD, ki je lahko v plus ali minus.

V sestavku smo v zelo neobdelani obliki prikazali stanje na področju kontrole kvalitete ter predlagali nekatere rešitve. Posebej smo hoteli opozoriti na to, da bo potrebno še marsikaj uresničiti iz naših samoupravnih sporazumov, pravilnikov in kataloga del in nalog, zlasti na področju kvalitete dela, kajti od nas bo to zahteval čas.

S. F.

Delavski svet TO Podnart (11. 2. in 25. 2. 1983)

1. Pritožbo Bojana Perka zoper sklep disciplinske komisije DO LIP Bled je delavski svet obravnaval in jo zavrnil kot neutemeljeno. Ob upoštevanju olajševalnih in obremenilnih okoliščin so delegati potrdili na skupni disciplinski komisiji izrečen ukrep »prenehanje delovnega razmerja«;

2. Obravnaval in potrdil je zaključni račun za leto 1982 in istočasno dal v potrditev delitev ustvarjenega dohodka zboru delovnih ljudi. Člani so bili seznanjeni z opravljenimi investicijskimi deli po posebnih programih, nabavi investicijske opreme iz sredstev lastne amortizacije in porabljenimi sredstvi za investicijsko vzdrževanje.

3. Potrdil je plan za leto 1983. Predviden rezultat je v primerjavi z ostalimi TO izredno ugoden. Na zalogi imamo dovolj osnovnega izdelovalnega materiala in strojnih kapacitet. Za realizacijo plana je potrebno formirati stalne delovne skupine po posameznih izdelkih oz. delovnih sklopih. Odpraviti je treba vse nepotrebno delo in delovni proces tako organizirati, da bo na vsakem delovnem mestu omogočeno normalno delo. Delavce je treba s primernim odnosom vzpodbuditi k delu z željo, da se odpravijo nepotrebni zastoji in zamušanje delovnega mesta. Neposredni vodje so zadolženi, da je planiran obseg proizvodnje v predvideni kvaliteti realiziran. V ta namen morajo proizvodnjo s tedenskimi oz. dnevnimi plani korigirati. Tekom meseca je dovoljeno manjše odstopanje pri posameznih proizvodih. V času večje odsotnosti zaradi bolovanja ali letnega dopusta je uvesti delo po potrebi v prostih delovnih dnevih.

Delegati soglašajo, da se na osnovi smernic za ostrijo vsi normativi v TO za 5 %. Pri storitvenem razrezu je bilo doseganje normativov višje, zato se ti korigirajo oz. zaostrijo za 10 %. Spremenjeni normativi veljajo od 1. 3. 1983.

4. Poročilo o delu SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje smo obravnavali na razširjeni seji OOS. Iz povzetkov poročil SIS je razvidno, da so sredstva racionalno trošena tako, kot je bilo s planom predvideno;

5. Potrdil je spremembe samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev rezerv v Sklad skupnih rezerv in za podpis pooblastil Franca Globočnika. Istočasno je potrdil tudi predlog finančnega načrta Sklada skupnih rezerv občine Radovljica za leto 1983;

6. Potrdil je normative za dela pri izdelavi regalov in čeljenje oblog na 4 m. Normativi veljajo od 1. 3. 1983;

7. Opise del in nalog pri izdelavi regalov, to je skobljanje profilov, sestavljanje polic, vezava in pakiranje, narez elementov in vrtnanje pokončnikov je dal v 15-dnevno javno obravnavo;

8. V 15-dnevno javno obravnavo je posredoval spremembe ur v katalogu del in nalog na osnovi seznama del;

9. Potrdil je konstanto 10 % za obdobje marec—december 1983 za obračun OD v B grupi;

Evropska zveza pohištvene industrije U. E. A. v kateri so organizirane poleg Jugoslavije še Švedska, Norveška, Danska, Velika Britanija, Belgija, Nizozemska, ZR Nemčija, Švica in Italija. V preteklem letu so se dvakrat sestale trgovske komisije, ki so razpravljale o razvoju pohištva, trgovine in izmenjave med državami. Splošna situacija je v posameznih deželah različna, prav tako je tudi v pohištveni stroki,

- Na primer:
- brezposelnost v Švici 12 000, v Belgiji ± 500 000
 - inflacija v Nemčiji 5,8 %, v Italiji 17,2 %
 - v manj kot 10 letih je vrednost Sfr narasla od 12 na 24 F B
 - Belgija in Italija izvozi približno polovico njune celotne proizvodnje, Belgija izvozi ravno toliko kot uvozi, medtem ko Italija nekaj več kot 2 % njenega produkcijskega uvoza.
 - še en ekstremen položaj: v ZRN poraba znaša ± 286 (1981) in v Španiji le 48 DM

Na osnovi take primere vodijo opozorila na pazljivost, ki se opira na formulo:

proizvodnja—izvoz + uvoz = poraba

Vrstni red porabnikov v številkah za pomembnejše evropske države v DM:

Norveška 296, ZRN 286, Belgija 246, Švica 188, Nizozemska 182, Švedska 179, Francija 153, Danska 143, Velika Britanija 119, Italija 101, Španija 48.

Ta vrstni red prikaže: države z veliko porabo Norveška, Nemčija, Belgija, Švica, Nizozemska, Švedska so države z visokimi dohodki, pri državah z nizkimi dohodki je tudi poraba v pohištvu nižja, tak primer je Francija, Danska, Velika Britanija, Italija in Španija. To je razumljivo in logično. Takšen faktor mora potem pri razsodnosti sedanjih in prihodnjih izvoznih možnostih biti upoštevan.

Vendar, če upoštevamo na splošno je vsa evropska situacija v posameznih deželah v istih izhodišnih problemih:

— dramatičen razmah brezposelnosti v vseh deže-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Köln 83

Mednarodni pohištveni sejem je trajal od 18. do 23. januarja.

Število razstavljalcev: 728 razstavljalcev iz ZRN na površini

115 464 m²
795 tujih razstavljalcev na površini 42 887 m²

Skupaj: 1523 razstavljalcev na površini 158 352 m² oziroma brutto površina 212 000 m²

Jugoslovanski razstavljalci:
Slovenijales Šipad
Uniles Exportdrvo
Lesnina Drvoimpex
Meblo Jugodrho
Marles Simpo

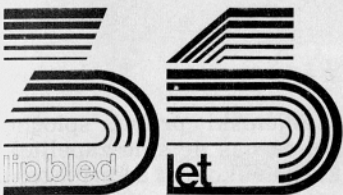
Svetovna pohištvena situacija

Pohištveni sejem v Kölnu naj bi kot vsako leto začrtal pohištveni trend za letošnje leto ali morda celo za daljše obdobje. Sejemske analize z zakulisnimi težavami preteklega leta, razkrivajo resnost situacije v svetovni pohištveni industriji. V optimističnem upanju napovedujejo v drugi polovici leta izboljšanje, ki ne napoveduje hitrega vzpona ampak preživetje kriznega obdobja. Za izhod iz situacije se pohištve-

niki oprijemajo analiz in statističnih podatkov iz preteklih kriznih obdobj, z novimi momenti v tehniki in načinu življenja, na novo formirajo uporabnost pohištva.

Stol Finca Yrjö Kukkapuro

rialu, strojih in še posebej pri delavcih. Zato moramo za vsako delovno mesto ugotoviti dovoljeni % izmeta oz. **normative kvalitete**, ki nam izražajo razmerje med številom dopustnih napak in številom prekontroliranih kosov.

Preden izdelamo normative kvalitete, moramo izoblikovati kriterije kvalitete, kar zahteva sodelovanje kontrolne službe s prodajnim sektorjem in pripravo

Pisalna miza (rustikalna), izdeluje PARAS

(Nadaljevanje s 5. strani)

lah (razen v Švici), pešanje kupne moči kot privatne porabe

— dvig obresti, slabši kreditni pogoji, investicijsko nazadovanje, kar je osnova katastrofalnega nazadovanja gradbene dejavnosti v zahodni Evropi.

— inflacije (nazadovanje nekaterih dežel)

Pri vsem tem pa se pojavlja optimizem. Obresti so bile v začetku katastrofalnega leta 1982 za pohištvo visoke nato pa so padle. Banke so zavlačevale, vendar bodo obresti še padle in tako bo nakup pohištva ugodnejši.

Pozitivne obresti ne bodo več posledica varčevanja, vloge na vpogled bodo izgubile mikavnost, po vsej verjetnosti bo stopnja inflacije padla (sedaj 4%), to je sicer navidezno gospodarsko neugodno, za nakup pohištva pa je ugodnejše zato bodo posojila za nakup cenejša.

Stanovanjska gradnja se bo v nekaj letih povečala kar je nov elan k lastnim stanovanjem in njih opremitvi. Statistike kažejo, da se je sklenitev zakonskih zvez v zadnjih treh letih povečalo, po nemških statistikah zajemajo ti 1/3 odjemalcev pohištva. Podatki veljajo za ZRN.

Avstrijci balansirajo na ozkem prepadu svetovnega

gospodarstva, tudi zanje velja, da je potrebno ponovno vzpodbuditi gospodarstvo in lesno industrijo v nove investicije čeprav izgleda, da imajo že nekaj izkušenj, kajti hitro sledijo momentalnim možnostim pridobivanja lastnega kapitala in to je še vedno glavna predpostavka za večji razvoj in investicije, kar je vzrok predvsem zaradi davčne politike v Avstriji, ki je zelo ugodna.

Pohišteniki analizirajo in ugotavljajo, ugibajo in iščejo pot iz krize. Nekateri vidijo edino pot iz slepe ulice, če bo narejena pohištvena moda.

Gospodarska recesija je najmočnejša po 2. svetovni vojni, ki je vzela izmere za bojazen na novo svetovno gospodarsko krizo z najvidnejšimi sledečimi problemi: — prišlo je do neuravnovesja kupnih moči (razpoložljiva kupna moč ne zadošča za kupe blaga)

- nasičenost družbenega blagostanja
- davčna politika
- nepravilno vrednotenje delovnih mest in slab prirastek delovnih mest za višjo kvaliteto

Pojavljajo se razmišljanja o možnostih in riziku. Nihče ne more točno predvideti za 1983 leto kaj bo prineslo, ugibajo, če bodo uspeli prenesti konjunkturo ali bo zaposle-

nost narasla ali bodo obsegi poslovanja rasli in ali se bo delalo z dobičkom, tu sta možnost in riziko drug ob drugem.

Pojavlja se ugibanje o preoblikovanju poklica trgovskega potnika (zastopnika), kajti razvoj nekaterih tehničnih področij video (TV, kabelska TV), bo povečal tržne predstavitve in pripeljal do spremembe kupovalnih navad. Čeprav je v tej preusmeritvi riziko, ki se bo odrazil vsaj v začetku v malo-prodaji.

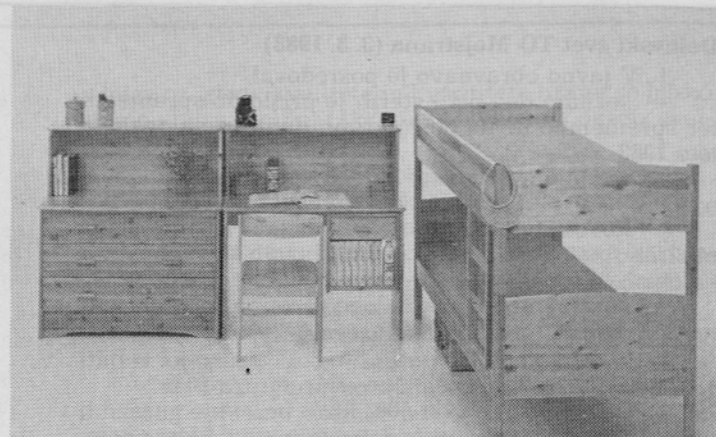
Lesne vrste in toni:

Pohištvo je trajna gospodarska blaginja, pri njem ni skokovitih sprememb kot so pri modi, ampak gredo z oblikami premišljeno naprej. Priljubljenost lesov je vedno v nihanju, nobena lesna vrsta ne postane edinstvena. Pohišten element iz masivnega lesa sprva ne svetleč z leti pridobi na sijaju, z naravnim potemnenjem dobi poseben učinek (naredi staro), mahagonij in češnjo, ki sta bila nekoč med vodilnimi lesnimi vrstami se sedaj vračata na vodilni mesti.

Naklonjenost potrošnikov k hrastu, ki je izven vsake konkurence in je preživel vse spremembe in že vrsto let stoji na prvem mestu z ozirom na vsestransko uporabo in s pomočjo barvnih tonov od svetlo rumene do rjave, rustikalno rjave in črno rjave.

Sedaj gredo trendi občutno k svetlejšim rjavim tonom, ki oblikujejo prijaznejše okolje, tako v barvi lesa kot tudi uporabi dekorativnih blagov. Značilnost lokalne uporabe in priljubljenosti lesnih vrst v ZRN je sledeča: mahagonij na severu, oreh na jugu. Tako mahagonij ostaja za hrastom na 2. mestu med petimi glavnimi in je močno zasledovan od češnje in oreha.

Sigurno pa je vzpenjajoča tendenca kot lesno zvrst češnja, ki je s svojo možno barvitostjo zelo aktualna. Ker pa evropske divje češnje ni v zadovoljivih količinah za nemško pohištveno industrijo se uporablja črna ameriška češnja in pa azijska, ki se uporablja za spalnice, medtem, ko se beli jesen iz Ardenov uporablja v stanovanjih mladih, medtem ko je iz smreke predvsem prenosno pohištvo.

Kombinacija komod in pisalne mize

Miza za pripravo hrane in obedovanje malteškega proizvajalca

Toaletna mizica

Pisalna miza

Zelo močna tendenca je uporaba afriškega lesa, podobna orehu (boire), ki ga je zelo težko ločiti. Še močnejša tendenca pa se je pojavila s finsko brezo, ki je bila nekoč najbolj priljubljena lesna zvrst, ki se dobro prilagaja svetlemu trendu, ki se je jasno pokazal na sejmu in stanovanjskemu okusu.

Poleg predhodnih navedenih lesov pa nekateri prognozirajo, da bo najljubši les v 1983. letu smreka v svoji naravni barvi ali celo obeljena in seveda rustikalno lužena, pa čeprav to na sejmu ni bilo videti bo verjetno še vedno prevladovala.

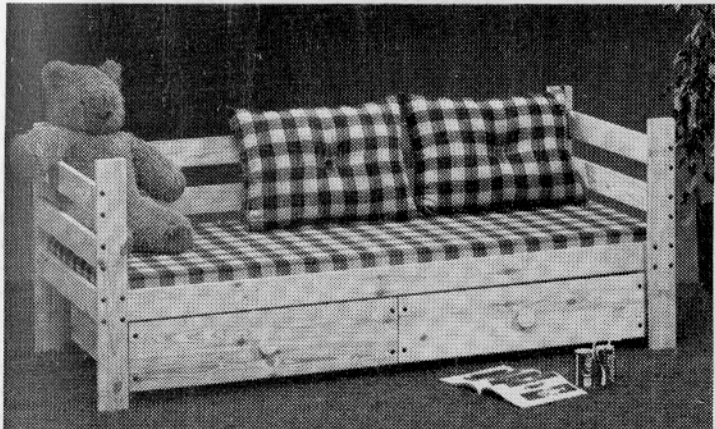
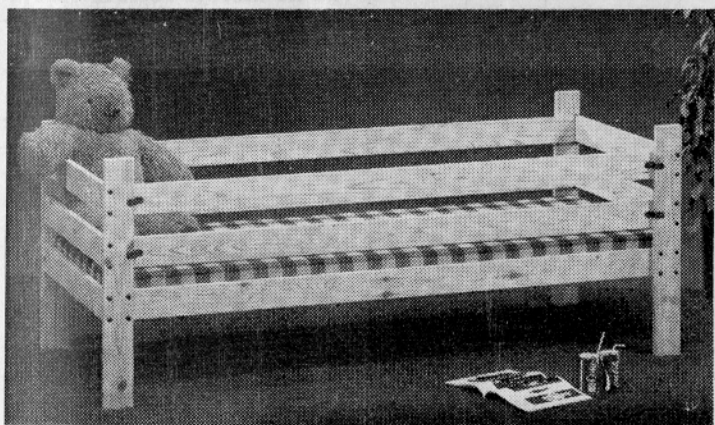
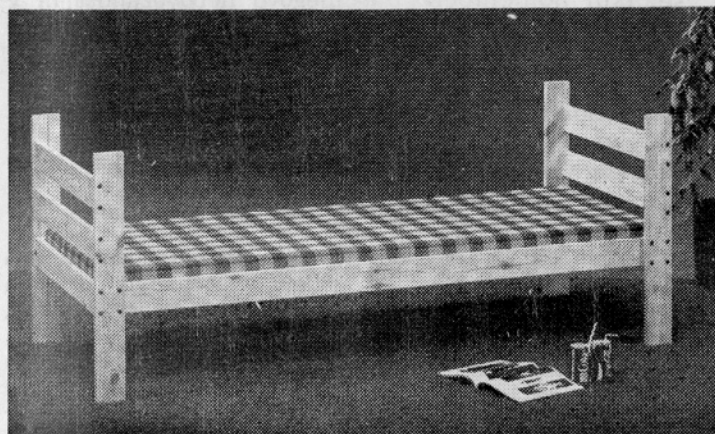
Sejemski prikaz splošne beline nas ne sme zapeljati, kajti velikokrat se prikazani model (pretiravanje) do serijske proizvodnje spremeni po zmožnostih surovine in prodaje. Tudi pri dekorativnih blagovih in usnju za oblaženo pohištvo se bodo svetli pastelni toni zelo težko obdržali zaradi svoje občutljivosti čiščenja, ki je sporen predvsem za žensko oko.

Oblike:

Stanovanja rabijo inovacije, na industrijsko oblikovanje pa pritiska kriza, ki po starem pravilu prinese vedno kaj novega. Še vedno se

Posteljni sistem, ki raste z družino

Pohištveni element, sestavljen iz modularnih lesenih delov

pojavljajo pohištveni elementi slabo oblikovanih vrednosti in pohištvo, ki ni uporabno.

Na splošno bodo ostale linije mehke (softline) in kristalno čiste. Ne gre seveda brez posebnih izrazov in poudarkov, ki so navsezadnje celo potrebni za prodajo in kupca.

Mnogi projektanti in oblikovalci se pri oblikah naslanjajo na oblike dunajskega bidermajerja in gredo v smeri post modernizma, ki pa se proizvajajo le v manjše serijske količine in se prodajajo v prestižni obliki. Te se poslužujejo znani oblikovalci pohištva kot so italijan Sotzas, finec Yrjö Kukkapuro in še številne druge skupine oblikovalcev kot Rosenthal ipd. Vendar smatram, da dolge življenjske dobe ta smer nima.

Predvideva se, da se bo človekov prostor v stanovanju preoblikoval in sicer v smeri izpopolnjevanja dnevnega dela. Vzrok za to je vse večji prodor elektronike v človekov bivalni prostor. V začetni zabavni obliki (TV, video, Hi-fi stolpi) se bo nadaljeval v informacijski, delovni in varnostni obliki in tako preoblikoval obnašanje človeka v stanovanju.

Sejemske novosti:

Izrazitih posebnosti, razen (svetlega) belega trenda sem jim ni pokazal.

Smrekovina je uporabljena še vedno pretežno za rustikalno pohištvo v naravni svetli barvi ali svetlo rjavih vertikalnih tonih. To prikazujejo predvsem Skandinavci, Nemci in Italijani.

Redke posebnosti so široka ponudba (modni trend) kombiniranih komod in pisalnih miz (rustikalne izpeljave). Zanimiv je sistem postelj FLEXA, ki ga spremlja slogan: »Posteljni sistem, ki raste z družino«. Iz sistema je možna sestava pograda in posteljnih izpeljank. Izdeluje ga danska firma FLEXA. Presenetljiv je program brazilske firme Gelli, katerega slogan »Skandinavian line«, nam razkrije skandinavsko dekorativnost, funkcionalnost, praktičnost in toplino.

Italijanska posebnost je bila iz drobnih modularnih elementov, sestavljeno različno pohištvo za odlaganje, prenašanje in celo sedenje. Ideluje ENOLINEA sne.

Zvone Papler

Še bomo prišli na Ravne

Letno konferenco OOSZ TO Tomaž Gođec Boh. Bistrica in obenem proslavo dneva žena smo letos organizirali petega marca v restavraciji TTG na Ravnah. Restavracija je predvsem namenjena smučarjem na Koblji, kjer lahko dobijo topel obrok hrane in primerno zavetišče. V tem prostoru pa se lahko odvijajo tudi konference, pa tudi družabni večeri. Kdor smuča na Koblji, mu je objekt poznan, kdor pa gorje še ni bil, naj si jo ogleda.

Zakaj smo konferenco OOSZ in proslavo priredili na Ravnah?

V Bohinju nimamo takih hotelov, kamor bi lahko strpali vsaj 200 ljudi, če pa je že toliko sedežev, pa ima hotel svoje goste na večerji in zaradi njih bi bilo mogoče koristiti prostore šele po dvajseti uri. Preostala nam je torej le restavracija TTG na Ravnah, ki nam je bila na voljo že po šestnajsti uri.

Od 16. do 18. ure je obravnavala sedežnica za nas — eno uro več kot po navadi — brezplačno, »Za dobre odnose«, je dejal direktor smučišča Koble. Poleg zaposlenih sta za varnost na sedežnici poskrbela tudi dva naša člana sindikata.

Proslavo v počastitev dneva žena so izvajali pionirji Osnovne šole dr. Janez Mencinger iz Boh. Bistrice pod vodstvom ravnatelja in dveh

tovarišic. Bili so najmlajši in kar petdeset jih je bilo. Pripravili so zanimiv program.

Takoj po proslavi, še preden se je začela konferenca, je ansambel Savica začel s svojim delom. Nekateri so že srbele pete, zato že takoj prve viže niso mogli poslušati sede. Dobra volja se je takoj začela.

Uradni del konference je trajal le pol ure; nobenih pripomb ni bilo in ne razprave na poročila. Nekaj besed sta spregovorila direktor DO Franc Bajt in predsednik KOOS LIP Bled Miran Mozetič, sicer pa je bilo vsem vse prav.

Ansambel Savica tudi med večerjo ni miroval. Zato tudi nekateri navzoči niso mogli v miru povečerjati. Duhovito in mirno razpoloženje je bilo do zgodnjih jutranjih ur. Igrali so polnih osem ur in marsikatera žena ali dekle ni nobene viže zamudila.

Za vračanje v dolino sta skrbela Metod Malej in Miro Pintar, ki sta s kombijema varno prepeljala večino udeležencev. Kljub spolzki cesti iz Raven navzdol se je vse srečno končalo.

V srečni in prijateljski družbi ponoči je bilo slišati samo to: »Še bomo prišli na Ravne; posebno tudi zato, ker je bila postrežba hvale vredna«.

Stare

Blejski učitelj Albin Završnik Žagarjev nagrajenec

Na vsakoletni slovesnosti v spomin na padlega heroja in revolucionarja Staneta Žagarja, ki je učiteljeval nazadnje na Srednji Dobravi, prej pa tudi v Gorjah, so v Ljubljani podelili letošnje Žagarjeve nagrade zaslužnim pedagoškim delavcem iz vse Slovenije. Med sedmimi nagrajenci v Cankarjevem domu je prejel nagrado tudi znani blejski učitelj in vzgojitelj številnih generacij,

udeleženec NOB tov. Albin Završnik.

Nagrado je prejel za dolgoletno požrtovovalno pedagoško, svetovalno in organizacijsko delo z mladino, s posebnim poudarkom na glasbenem in telesnovzgojnem delu.

Čestitkam se pridružujejo tudi njegovi nekdanji učenci iz naše delovne organizacije!

Resolucijske usmeritve v naši občini

Resolucija o družbenogospodarskem razvoju občine Radovljica, ki so jo sprejeli vsi trije zbori občinske skupščine za leto 1983 določa naslednje materialne okvire: nominalna rast dohodka bo 23% v primerjavi z letom 1982, rast sredstev za bruto osebne dohodke bo 35% zaostajala za rastjo dohodka. Nominalna rast, vključno s predvideno rastjo zaposlovanja bo 17%. Rast sredstev za skupno porabo v občini bo zaostajala 50% za rastjo dohodka, nominalna rast pa bo 11,5%. Na toliko računajo lahko tudi občinske SIS družbenih dejavnosti, če ne pride med letom do ponovnih sprememb.

Pomladna tihožitja

Veliko pišemo, beremo in govorimo o varstvu okolja in čisti naravi, pa vendar opazimo posebno v spomladanskem času, ko odleze sneg in drevje še ne ozeleni, polno odpadkov ob cestah, rekah, potokih, travnikih in pri hišah. Vsako leto izvedemo očiščevalne akcije, za nekaj časa je pospravljeno. Potem pa se spet nudi pogled na odpadle materiale, polivinil vrečke in še marsikaj drugega. Če smo sami tako nevzgojeni, kako bi se potem tujim turistom čudili, če mečejo smeti sem in tja. Zato pa tudi slišimo, da je naša dežela zares lepa, toda ni čista. Morda bi bilo še najbolje, da bi kaznovali posameznike, ki so popolnoma sprti z redom in spoštovanjem do lepote, ki nas obdajajo. Žalostna so pomladna tihožitja, da človeka kar zaboli pri srcu.

Vesna

Aktivnost Zveze sindikatov Slovenije pri sprejemanju zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Na podlagi zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki ga je sprejela skupščina SFRJ na seji zveznega zbora 22. aprila lani moramo v Sloveniji sprejeti zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, statut skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS in druge samoupravne splošne akte. Republiški zakon se sprejema v trifaznem zakonodajnem postopku. Skupščina SR Slovenije je sprejela predlog za izdajo zakona na sejah vseh treh zborov 28. septembra lani.

Sindikati se morajo na vseh ravneh organiziranosti vključiti v široko javno razpravo o osnutku in predlogu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Gradivo za javno razpravo — osnutek zakona — je objavljeno v prilogi skupščinskega Poročevalca 21. februarja letos in v prilogi Delavske enotnosti »Sindikalni poročevalec« št. 5, 3. marca letos.

Javna razprava o osnutku zakona bo trajala do konca aprila. Nato bo predsedstvo republiškega sveta ZSS obravnavalo poročilo o razpravi in z njim seznanilo slovensko skupščino. Ta bo osnutek obravnavala predvidoma v začetku maja. Junija bo objavljen predlog zakona in predvidoma konec julija bo skupščina zakon sprejela.

Novosti v pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Novosti v zveznem zakonu

Zvezni zakon določa skupne osnove pokojninskega in invalidskega sistema, ki so obvezne za vse republike in avtonomni pokrajini. Pri tem gre zlasti za dva sklopa vprašanj:

1. Zvezni zakon izhaja iz temeljne zamisli zakona o združenem delu, da je pokojninsko in invalidsko zavarovanje sestavni del združenega dela, da je to družbenoekonomski odnos in da delavci, ki gredo v pokoj, obdržijo položaj združenega delavca na specifičen način. Vse to zakon uveljavlja z uvedbo minulega dela kot izhodišče, od katerega je odvisna višina pokojnine.

2. Zvezni zakon določa dva vira sredstev, in sicer osebni dohodek in dohodek temeljne organizacije združenega dela.

Druge najpomembnejše novosti iz zveznega zakona so še:

- oprostitev gostote zavarovalne dobe,
- najnižja in najvišja pokojnina,
- nova definicija invalidnosti — tri možnosti: zmanjšana delovna zmožnost, preostala delovna zmožnost in izguba delovne zmožnosti. Delavec s preostalo delovno zmožnostjo ima pravico do razporeditve na druga ustrezna dela in naloge, do prekvalifikacije in dokvalifikacije. To pomeni, da ne bo imela statusa invalida oseba, ki ne more opravljati del, ki jih je opravljala pred invalidnostjo, če lahko v celoti opravlja drugo delo, ki ustreza njeni strokovni izobrazbi ali z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

Te pravice delavec uveljavlja v organizaciji združenega dela. Če OZD iz objektivnih razlogov ne bi mogel zagotavljati vseh pravic, se tudi v prihodnje predvideva širša družbena solidarnost.

Ze ob pripravi zveznega zakona so se pojavljali nekateri problemi oziroma težnje, kot npr. skrajševanje delovne dobe.

Novosti v osnutku republiškega zakona

Osnutek republiškega zakona povzema določbe zveznega zakona in vsebuje dve pomembni novosti v pokojninskem in invalidskem sistemu:

— krog zavarovancev se je razširil na delovne ljudi, ki z osebnim delom samostojno opravljajo kot poklic umetniško ali drugo kulturno dejavnost, obrtnike, kmete in člane njihovih gospodinjstev, vrhunske športnike;

— prenos odgovornosti v zvezi z delovno invalidnostjo na ozde. To je vsekakor pomemben korak k večji humanizaciji dela, vendar se ob tem postavlja vprašanje, ali bomo uspeli vsem zagotoviti enak položaj.

Osnutek vsekakor premalo natančno določa uresničevanje, natančneje določbe so predvidene v statutu skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predvsem pa v samoupravnih splošnih aktih ozdov.

V razpravi bo nedvomno dosti besed o možnosti predčasne upokojevanja. Delavce moramo seznaniti s tem, kaj to pomeni z vidika zagotavljanja socialne varnosti. Rešitev, ki je predlagana v osnutku, je zelo destimulativna, kar je po svoje prav, pomeni pa to, da marsikdo ne bo imel možnosti za predčasno upokojevanje. Zakaj? Zato, ker bo za 5 let predčasnega odhoda v pokoj pokojninska osnova za 10 % nižja, torej ne 85 %, temveč 75 %. Od tega je treba odšteti še odstotek znižanja za pet let (predvidoma 1,5 % na leto, skupaj 7,5 %), osnova za obračun pokojnine je torej 67,5 %. Teh 7,6 % po preteku 5 let sicer odpade, ostane pa še vedno 10 % nižja pokojnina. Velja tudi opozoriti, da tisti, ki bi se predčasno upokojili, ne bi imeli pravice do varstvenega dodatka.

V razpravah o novostih, ki naj bi jih prinesel osnutek zakona, se moramo zavedati, da so okvir, v katerem lahko odločamo o pravicah iz zakona, prav gotovo materialne možnosti združenega dela oziroma družbe. Predsedstvo RS ZSS je na prejšnji seji poudarilo, da pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja sedaj ni mogoče širiti niti ožiti. Tako je predčasno upokojevanje mogoče podpreti le izjemoma, s tem da se zavedamo, kaj pomeni predčasen odhod v pokoj z vidika zagotavljanja socialne varnosti.

Rešitve v zakonu, ki bi spodbujale delo čez polno delovno dobo, najbrž niso sprejemljive. Veliko pozornosti pa bi bilo treba v razpravah nameniti tudi odgovornosti za delovne invalide. Ta namreč prehaja s skupnosti na ozde. Seveda pa ta prenos v celoti ni možen takoj, ampak postopno. Pri tem pa je pomembno določiti stopnjo solidarnosti za vse tiste ozde, kjer so pogoji dela težki in invalidnosti tudi z varstvenimi ukrepi ni mogoče bistveno zmanjšati.

Informacije 1/VII RS ZSS

Komunisti iz Boh. Bistrice kritično o turizmu

V pripravah na programsko sejo občinske organizacije ZK Radovljica so podrobno razčlenjevali in kritično presojali svoje delo, uspehe in težave tudi komunisti v osnovni organizaciji Bohinjska Bistrica.

Opozorili so na vse bolj opazne probleme v turizmu, njegovo nepovezanost in v zvezi s tem na slabšo ponudbo in nižji ustvarjeni dohodek. Ugotovili so, da akcijska konferenca ZK, ki je bila sklicana o razreševanju problemov razvoja turističnega gospodarstva ni dala tistega, kar so pričakovali.

Vse prepočasi se izvajajo sklepi, zategadelj turizem ostaja še naprej razdrobljen, nepovezan in neučinkovit. Medtem ko je na blejskem območju opaziti določene premike, za Bohinj kaj takega ne morejo reči. Iz sprejetih dokumentov je sicer videti, da bo zadeva krenila iz mrtve točke glede postopnega odpravljanja nerazvitosti Bohinja, a ni še vedno nič otipljivega. Že leta 1977 so se dogovorili za izdelavo študije o dolgoročnem razvoju Bohinja. Na osnovi te bi naj izdelali akcijski program usmeritve razvoja. Pa vendar ni ostalo drugega kot sklep.

S težavo so postavili v Bohinju pod streho leta 1976 od potresa porušeni hotel Jezero. Z obnovitvenimi posegi so uredili Kompasov hotel Stane Žagar, s čimer so pridobili na kakovosti storitev, izgubili pa število ležišč. Res so pridobili z razvojem zimskošportnega centra Kobla več možnosti za prihod gostov, a kaj ko jim razen skromnih restavracijskih zmogljivosti, privatnih ležišč in seveda čudovitih smučišč nimajo ponuditi kaj več.

Nezadovoljni so tudi s sedanjo organiziranostjo trgovine in njeno ponudbo. Razen poslovalnice Špecerija Bled in povsod po Bohinju razkropljenih prodajaln Gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas so na tem območju le delovne enote Ljubljanskih mlekarn. Vsi zatrjujejo, da imajo tako malo dohodka, da bi kot TOZD sploh ne mogli obstajati. Bohinjci menijo drugače. Ob boljši povezanosti in organiziranosti v okviru občine, bi bržčas lahko bolj zadovoljevali potrebe občanov in turistov, pa tudi njim bi poslovanje šlo bolje od rok.

Bohinjski komunisti menijo, da bi z uporno voljo in večjo odgovornostjo vseh v gostinstvu in turizmu, vključno s trgovci, lahko dosegli več kot do sedaj.

Iz TO Rečice odšle v pokoj

Alojzija Bratuša

Kot mlado dekle se je izučila za poklic krojačice. Ker je bilo v času po vojni izredno pomanjkanje pisarniških moči, je že leta 1948 zapustila svoj osnovni poklic in se zaposlila kot administrativna delavka na Gozdni upravi Pokljuka. V našo DO je prišla leta 1950 in vse do upokojitve opravljala razna dela v administraciji in knjigovodstvu.

Vsako delo, ki ji je bilo zaupano, je opravljala vestno in natančno. Ob odhodu v zasluženi pokoj ji sodelavci želimo predvsem zdravja in dobre počutja med svojimi domačimi.

Cilka Zebec

se je v naši temeljni organizaciji zaposlila leta 1949. Vsa leta je delala v žagi, najprej v zaboju, nazadnje pa kot merilka lesa. Kot mnoge druge delavke, je tudi Cilka opravljala svoje delo pogosto v težkih delovnih pogojih. Mraz, dež, sneg so bi-

li stalni spremljevalci delavk na žagi. Vsa dela, ki so ji bila zaupana, je opravljala vestno in natančno. Ob odhodu v pokoj ji sodelavci želimo, da v pokoju še dolgo let uživa sadove svojega dela.

Katarina Por

se je kot mlada delavka zaposlila v Tovarni lesne embalaže v Vintgarju že leta 1947. Tu je opravljala razna dela pri strojih za izdelavo lesne embalaže. Aprila 1962, ko se je Tovarna lesne embalaže ukinila, je prišla na tedanji LIO Rečica, kjer je najprej opravljala razna dela na skladišču žaganega lesa, nato pa več let pred upokojitvijo čistila prostore v obratu žaga.

Svoje delo je opravljala z veseljem in z vso zavzetostjo. Med sodelavci je bila zelo prikljubljena. Ob odhodu v pokoj ji želimo vse najboljše, da bi ga zdrava in čila še dolgo uživala.

Prvenstvo SOZD GLG Bled v veleslalomu in smučarskih tekih

Na Zelenici je v soboto, 19. 3. 1983 potekalo prvenstvo SOZD GLG Bled v smučarskih tekih in veleslalomu. Tekmovanja so se udeležili skoraj vsi najboljši tekmovalci LIP Bled v teh dveh disciplinah. Na odlično pripravljene veleslalomski progi je nastopilo 46 tekmovalcev in 153 tekmovalcev, kar je rekordno število udeležencev; zaradi dobro pripravljene proge je bil izpad tekmovalcev neznačen in je bila borba za prva mesta zelo ostra. Vsi tekmovalci in tekmovalke pa so bili deležni velike pozornosti na cilju.

Ob 12. uri je bil organiziran še smučarski tek. Na teku je nastopilo 46 tekmovalcev in tekmovalk. Proga je bila zelo težka, vendar ni bilo odstopov, tako da so vsi pretekli progo. Pohvaliti gre vse naše tekmovalce in tekmovalke, saj so z veliko borbenostjo in požrtvovalnostjo prinesli zmago v tej panogi.

Pred razglasitvijo je bil organiziran še super veleslalom dvojic, na katerem je naš par Vojvoda Lovro in Lapajne Franc zasedel drugo mesto. Športno srečanje delavcev SOZD GLG Bled se je končalo v hotelu na ZELENICI, kjer je bila podelitev priznanj, kolajn in prehodnih pokalov in pa žrebanje praktičnih nagrad. Organizatorja ZLIT Tržič je treba pohvaliti za odlično organizacijo in pa za odlično pripravljene proge, katere niso bile namenjene samo odličnim tekmovalcem.

REZULTATI:

VELESALOM

Ženske nad 30 let — uvrščenih 17 tekmovalk

1. Praprotnik Marija	GG Bled	38.89
2. Šturm Francka	ALPLES	40.66
3. Šmid Verona	ALPLES	40.92
4. Veber Anica	LIP Bled	41.72
5. Kaiser Jasna	LIP Bled	43.33

Ženske do 30 let — uvrščenih 16 tekmovalk

1. Skrt Meta	ALPLES	36.40
2. Prezelj Majda	ALPLES	37.03
3. Stanonik Janja	GRADIS	37.56
4. Šifer Ana	LIP Bled	38.32
6. Šorli Andreja	LIP Bled	42.88
10. Cundrič Marija	LIP Bled	53.27

Moški nad 45 let — uvrščenih 19 tekmovalcev

1. Lakota Peter	GG Bled	35.78
2. Kalan Jože	Alples	36.90
3. Oman Anton	GRADIS	39.08
7. Zupan Pavel	LIP Bled	40.32
13. Malej Metod	LIP Bled	44.94
14. Pikon Franc	LIP Bled	46.00

Moški od 36 do 45 let — uvrščenih 25 tekmovalcev

1. Šmid Janče	Alples	40.89
2. Hočevar Franc	Aero Medvode	41.94
3. Dovžan Janez	ZLIT	42.06
4. Trojar Srečo	LIP Bled	42.47
6. Pikon Janez	LIP Bled	43.53
10. Žmitek Viktor	LIP Bled	45.20

Odstopil — Bolčina Franci LIP Bled

Moški od 28 do 35 let — uvrščenih 36 tekmovalcev

1. Prezelj Milan	Alples	40.46
2. Meglič Tone	GG Kranj	40.65
3. Perko Ivan	ZLIT	40.77
4. Šmid Stane	LIP Bled	41.13
10. Legat Lovro	LIP Bled	43.09
12. Cesar Branko	LIP Bled	43.49
17. Oblak Alojz	LIP Bled	45.53

Moški do 27 let — uvrščenih 36 tekmovalcev

1. Rozman Milan	GG Kranj	37.68
2. Teraž Mirko	LIP Bled	38.64
3. Tomažin Janez	AERO Medvode	39.53
6. Ravnik Zdravko	LIP Bled	40.18
11. Zalokar Zdravko	LIP Bled	41.38
12. Milonik Toni	LIP Bled	41.42
16. Kočevar Franc	LIP Bled	42.10

EKIPNA UVRSTITEV

1. ALPLES	144 točk
2. LIP BLED	130 točk
3. GG KRANJ	115 točk
4. GG BLED	105 točk
5. JELOVICA	96 točk
6. AERO MEDVODE	92 točk
8. GRADIS ŠK. LOKA	60 točk

SMUČARSKI TEKI

Ženske nad 30 let — uvrščenih 6 tekmovalk

1. Kustec Lidija	Jelovica	7.33,4
2. Šmid Verona	Alples	8.22,7
3. Mencinger Cilka	LIP Bled	8.42,9
4. Ristič Ablina	LIP Bled	8.56,4
5. Praprotnik Anica	LIP Bled	9.19,2

Ženske do 30 let — uvrščenih 8 tekmovalk

1. Jošt Metka	GG Kranj	6.42,1
2. Rant Justina	GRADIS	7.10,0
3. Stanonik Janja	GRADIS	7.14,0
5. Jan Urška	LIP Bled	8.15,7
7. Sedej Marjeta	LIP Bled	9.47,6

Moški nad 35 let — uvrščenih 11 tekmovalcev

1. Lapajne Franc	LIP Bled	9.33,2
2. Kalan Jože	Alples	9.37,3
3. Oblak Ciril	GRADIS	9.59,6
4. Vojvoda Lovro	LIP Bled	10.04,3
8. Korošec Janko	LIP Bled	10.43,8

Moški do 35 let — uvrščenih 21 tekmovalcev

1. Lapajne Mirko	LIP Bled	7.33,8
2. Fajfar Franc	Alples	8.11,2
3. Lotrič Vinko	Alples	8.11,2
8. Stare Zdravko	LIP Bled	10.08,0
14. Kravanja Alojz	LIP Bled	10.44,7

EKIPNO SMUČARSKI TEKI

1. LIP Bled	40 točk
2. ALPLES	38 točk
3. GG KRANJ	24 točk
4. GRADIS	19 točk
5. GG BLED	18 točk
6. JELOVICA	13 točk
7. ZLIT TRŽIČ	11 točk

EKIPNO VELESALOM IN SMUČARSKI TEKI

	teki	VSL	skupaj
1. ALPLES	38	144	182
2. LIP BLED	40	130	170
3. GG KRANJ	24	115	139
4. GG BLED	18	105	123
5. JELOVICA ŠK. LOKA	13	96	109
6. ZLIT TRŽIČ	11	95	106
7. AERO MEDVODE	—	92	92
8. GRADIS ŠK. LOKA	19	60	79

Žitnik Franci

3. prvenstvo kovinskega obrata TO Tomaž Godec v smučarskih tekih

Tekmovanje so organizirali delavci kovinskega obrata v petek, 11. 3. 1983 v popoldanskem času, in je potekalo na POLJAH. Za tekovanje se je prijavilo 23 tekmovalcev, štartalo pa je 22 tekmovalcev, ravno toliko je bilo tudi uvrščenih. Tekmovanje so vodili izkušeni sodniki Pikon Janez, Podlipnik Franc in Podlipnik Jože. Razglasitev rezultatov je bila pol ure po končanem tekovanju, kjer so najboljši prejeli kolajne, vsi udeleženci pa diplome in skromne praktične nagrade, posebej pa so bili nagrajeni zadnji, predzadnji, najlažji in najtežji in najmlajši udeleženeec. Zaključek tega tekovanja se je zavlekel pozno v noč, saj so vsi udeleženci analizirali svoje čase, ne glede na rezultate pa so vsi obljubili, da se zopet srečajo drugo leto na četrtem prvenstvu.

Rezultati:

Mesto	Št. št.	Ime in priimek	čas
1	4	Lapajne Mirko	5.55.5
2	15	Sodja Danijel	6.33.3
3	14	Lapajne Janez	6.54.1
4	6	Zalokar Milan	7.20.9
5	19	Vojvoda Lovro	7.21.6
6	18	Korošec Janko	7.22.2
7	12	Smukavec Darko	7.39.4
8	16	Ravnik Janko	7.43.7
9	2	Kitič Zdravko	7.55.9
10	21	Gašperin Matjaž	7.57.4
11	7	Pikon Franc	8.12.6
12	11	Sedlar Pavel	8.14.6
13	17	Ličer Iztok	8.18.8
14	13	Soklič Janez	8.28.1
15	5	Rozman Franc	8.36.6
16	22	Stare Franc	8.45.5
17	9	Šolar Tomaž	8.48.2
18	1	Selan Blaž	9.00.6
19	8	Mencinger Franci	9.34.5
20	10	Rozman Valentin	9.52.3
21	3	Mencinger Janez	10.02.0
22	23	Pirih Marjan	10.34.1

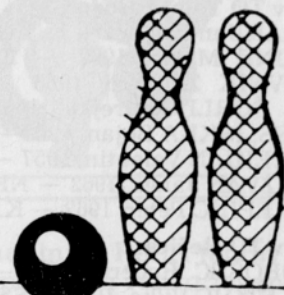
Prijavljenih : 23 tekmovalcev
Štartalalo : 22 tekmovalcev
Uvrščenih : 22 tekmovalcev
Ni startal : Sitar Edvard

ŽITNIK FRANCI

Ribenska dolina

Pod jelovškimi hostami in temnimi gozdovi
leži dolina ribenska. Nad Savo Bohinjko
dvigajo se domačije, kot beli šopki cvetoče
češnje jih krasé. Nad pečinami Strgavnik
ponosno v daljave zrè, preko preoranih
njiv in travnatih livad po cestah, hišicah
in zelenečih trat. Kdor tu doma je, dobro ve,
da najlepše pomlad prav tod cvetè ...
Glej, nagelj in rožmarin na okencih za
lep spomin, v gredicah pa vrtnice in
na poljih bahave so astre in cinije ...
Prelepa je ribenska dolina, kjer je
domača vas očetova. Če pot me kdaj
bo po svet' vodila, v srcu bodem jo
nosila, saj se pozabit' nikol' ne da!

Vesna

Občinsko sindikalno prvenstvo v kegljanju

Od 12. 3. do 31. 3. je na kegljišču v Radovljici potekalo prvenstvo v kegljanju borbenih partij. LIP Bled sta zastopali dve moški in dve ženski ekipi. V moški ekipi LIP Bled I so nastopili: Hikelj Bruno, Kotnik Franci, Justin Janko, Lamovšek Ivan, Horvat Anton in Černe Alojz. Za LIP Bled II so nastopili: Kitič Zdravko, Trojar Srečo, Oblak Alojz, Mavrič Miha, Zalokar Zdravko in Žitnik Franci. Za žensko ekipo LIP Bled I so nastopile: Cerkovnik Polona, Šifer Ana, Lebar Meta in Cvetek Marjana, za LIP Bled II pa Žvokelj Branka, Ristič Albina, Odar Jožica in Cerkovnik Nada. Vse štiri ekipe so dostojno branile barve LIP Bled, vendar pa brez treninga niso mogle poseči po vidnejših mestih.

REZULTATI:

ŽENSKO

	kegljev
1. Iskra Otoče	574
2. Elan I.	487
3. Plamen Kropa	474
4. Žito, Gorenjka	455
5. LIP I.	450
6. Dom. dr. J. Benedika	444
7. Iskra Lipnica	436
8. Veriga I.	433
9. HTP Bled	409
10. Sukno LIP II.	402

MOŠKI

1. Obrtno združenje	964
2. Veriga I.	948
3. Veriga II.	927
4. Elan I.	925
5. Elmont	900
6. Elan II	895
7. Iskra Otoče I.	866
8. Upokojenci	862
9. LIP I.	849
10. Gorenje LIP II.	847

Žitnik Franci

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC MAREC 1983

	delavcev	pripravnikov	učencev v pok. šolah
TOZD TOMAŽ GODEC			
Bohinjska Bistrica	487	4	5
TOZD REČICA	317	1	1
TOZD MOJSTRANA	65		
TOZD PODNART	81		
TOZD TRGOVINA	25		
DSSS	82	6	
Skupaj:	1057	11	6

ZAPOSILILI SO SE:

— v **TO Tomaž Godec:**
ODAR Janez, 1962 — K, LA-PAJNE Mirko, 1962 — K, RAVNIK Zdravko, 1963 — SS, ŠORLI Andrejka, 1963 — SS, ISKRA Bojan, 1963 — K, CEKLIN Valentin, 1957 — SS, ŽVAN Janez, 1962 — NK in REPINC Peter, 1962 — K.

— v **TO Rečica:**
KOROŠEC Robert, 1966 — Ks, STOJC Vilko, 1964 — SS, ČOP Anton, 1959 — K, LUKAČ Zvone, 1963 — K, PFAJFAR Boris, 1963 — NK, KRIVC Marjan, 1953 — K, BREGANT Tomaž, 1963 — SS in GOGALA Bojan, 1954 — NK

— v **TO Mojstrana:**
TERAŽ Marjan, 1963 — K in DRVODERIC Martin, 1956 — NK

— v **TO Podnart:**
BLATNIK Bojan, 1966 — K, OKORN Borut, 1965 — NK in RESMAN Anton, 1961 — NK

— v **DSSS:**
TESTEN Franc, 1943 — SS

Pripravniki:
RAVNIK Marjan, 1962 — SS

ODŠLI IZ DO:

— iz **TO Rečica:**
POKLUKAR Milan, K — sporazumno, SVETINA Mirjana, NS — sporazumno, SMIT Vinko, VK — upokojen inv., TONICA Nežka, 1930 — inv. upokoj. in STOJC Vilko, 1964 — v JLA

— iz **TO Mojstrana:**
CUZNAR Jože, 1946 — K — sporazumno

— iz **TO Podnart:**
RAZPET Joža, K — sporazumno

RODILI SO SE:
Milanju Zalokarju (TO Tomaž Godec) — sin
Tatjani Hodnik in Janku Repincu (To Tomaž Godec) — sin

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame

ANGELE ROZMAN

se iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč vsem sosedom, vsem darovalcem cvetja in vsem prijateljem in znancem za številno spremembo na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni izreči osebju Zdravstvenega doma Bohinj za zdravljenje, pevcem za zapete žalostinke in župniku za opravljen obred.

Še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: hčere Angelca, Marica, Ivica ter sinova Miklavž in Zdravko z družinami

Boh. Bistrica, 4. 4. 1983

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

JOŽETA RAVNIKA

se iskreno zahvaljujemo sosedom za vso pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in za tako številno spremembo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni izreči dr. Džudžarju, kolektivu LIP Bled in pevcem za zapete žalostnike.

ŠE ENKRAT PRAV LEPA HVALA.

Žalujoci žena Francka, hči Francka in sin Jože z družinama

Osnovni organizaciji sindikata TO Tomaž Godec Bohinjska Bistrica se iskreno

ZAHVALJUJEM

za obisk in darilo. Obenem se zahvaljujem vsem sodelavcem, ki so me obiskali v bolnici ali na domu.

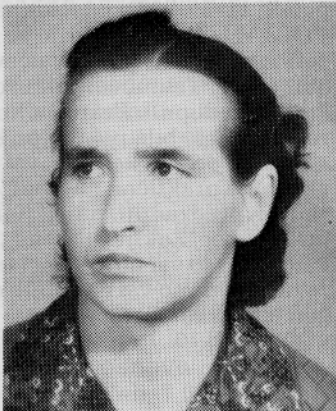
HVALEŽNI ALOJZ SITAR

V slovo

Alojz Zupanc

je prišel v našo kolektiv takoj po končani zadnji vojni. Zaposlil se je na žagi Boh. Bela, na delovnih mestih, kakor je pač narekovala potreba, vendar je večino svojega delovnega časa prebil na žamjanju desk, ki je za dober izkoristek lesa zelo pomembna zadeva. Delo je zelo dobro poznal, saj je vse svoje življenje posvetil delu v gozdarstvu, kjer je delal pri spravi oz. dovozu lesa na žagi in delu v lesni industriji. Po ukinitvi žage na Boh. Beli se je zaposlil v tovarni lesne moke v Soteski, od koder je leta 1962 odšel v zasluženi pokoj.

Marija Ropret

se je prav tako kmalu po zadnji vojni zaposlila v naši delovni organizaciji. Zaposlila se je na žagi Boh. Bela, kjer je ostala vse do njene ukinitve. Nato je krajši čas delala v tovarni lesne moke Soteska, novembra 1956 pa je prišla oz. pričela z delom v TO TOMAŽ GODEC Boh. Bistrica, kjer je ostala vse do svoje upokojitve avgusta 1980. leta. Vrsto let je delala kot delavka na skladišču žaganega lesa in je tako kot pred prihodom v našo TO delala na različnih delih, nemalokrat težkih delih za ženske roke. S pričetkom proizvodnje opažnih plošč je pričela delati v tem obratu. To so bila tudi zadnja dela pred zasluženo upokojitvijo, ki je pa žal ni uživala dolgo, komaj dve leti in pol, pa še to v dolgi in težki bolezni.

Jože Ravnik

rojen kot otrok mnogoštevilne družine na skromni kmečki hriboviti posesti, je moral svoje družinsko življenje izboljšati še z drugim delom. Sprva se je za nekaj časa zaposlil pri gozdarjih, kjer je opravljal razna dela, aprila 1950 pa je pričel z delom v našem kolektivu. Zaposlil se je kot skladiščni delavec na skladišču žaganega lesa in tam ostal do svoje upokojitve leta 1966. Kljub svojim letom je opravljal težka in zahtevna dela kot so bila nakladanje vagonov in skladanje desk v kope. Šele nekaj let pred upokojitvijo je bil prerazporejen na vkladanje desk v sušilnico, prav tako na skladišču žaganega lesa.

Stanku Šubicu v slovo

Vest o njegovi nenadni smrti je njegove sodelavce in prijatelje pretresla. Z bolečino ugotavljamo, da ga je smrt prerano iztrgala iz naših vrst. Njegova življenjska pot ni bila lahka. Že v mladosti je v rojstni vasi Hotavlje v Poljanski dolini spoznal, kako trdo je življenje revne kmečke družine. Še kot otroku se mu je pri težkem gozdnem delu smrtno ponesrečil oče, kar je še povečalo revščino v družini.

S sedmimi leti je zapustil rojstno hišo in si z delom pastirja in hlapca služil vsakdanji kruh.

Namesto veselih otroških let, topline doma in brezskrbnega življenja je prežgodaj spoznal, kako trdo in neusmiljeno je življenje.

V najtežjih letih naše zgodovine se je odzval klicu zatiranih in pomagal pravičnemu boju za osvoboditev. V osvobodjeni domovini je doživljal najbolj srečne dneve. Bogat z delovnimi izkušnjami se je zaposlil v našem podjetju, kjer je skupaj z ostalimi sodelavci pomagal pri obnovi in razvoju lesne industrije. Od začetka do upokojitve je opravljal zahtevno delo kot robilničar in upravljalec polnojarmenika. Nešteto kubičnih metrov hlodov je razžagal v deske, tako potrebno surovino pri obnovi domovine. Vsako delo je opravljal sproščeno in z veseljem. Kot človek in prijatelj je bil izredno skromen, natančen, pošten in delaven.

Tudi v letih upokojitve ni miroval in je nadaljeval z delom, da bi svoji družini zagotovil lepše življenje.

Pretežka so bila bremena, ki jih je nosil. Z njim smo izgubili iskrenega tovariša in pristranskega sodelavca.

Glavni in odgovorni urednik:
Ivan Robič, tehnični urednik:
Nada Frelj, člani: Franc Men-
cinger, Janez Stare, Andrej
Trojar, Branko Urh, Anton
Noč, Franc Globočnik, Miro
Kelbi in Ciril Kraigher.

